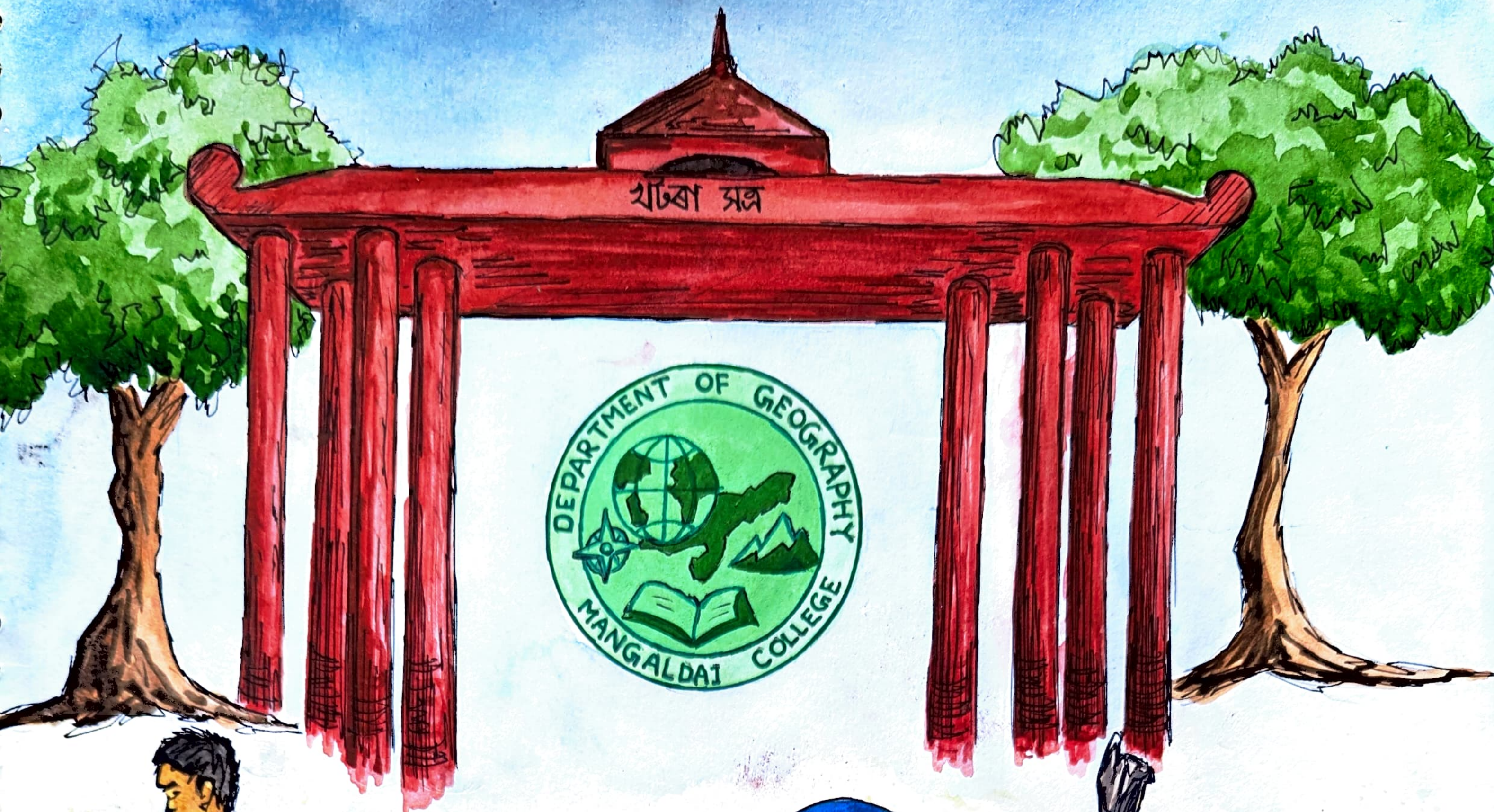

অন্তৰীপ

THE CAPE

৩য় সংখ্যা

(২০২৫-২৬)

সম্পাদনা : কৃষাণ জ্যোতি শৰ্মা

পাঠকৰ দৃষ্টিকোণত

May your hard work open the doors of success and happiness in your life. Wishing all of you very best for this excellent & unique work.

3/9/2025

"অন্তৰীপ, the cape"

ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত হস্তলিখিত পত্ৰিকা
৩য় প্ৰকাশ ।। ২০২৫-২৬ বৰ্ষ

সভাপতি : ড° মুকুট শৰ্মা

উপদেষ্টামণ্ডলী : মেজৰ হৰিমন ডেকা
ড° জয়ন্ত কুমাৰ বৰুৱা
ড° পবিত্ৰ কুমাৰ নাথ
ড° প্ৰাণজিত কুমাৰ শৰ্মা
ৰবী শৰ্মা

সম্পাদক : কৃষাণ জ্যোতি শৰ্মা

সহঃ সম্পাদক : প্ৰাচুৰ্য্য কলিতা

সদস্য/সদস্যা : ৰিপুঞ্জয় বৰদলৈ
দিব্য জ্যোতি নাথ
মাৰুফ আলম
ৰিম্পী ডেকা

বেটুপাত : অসীম জ্যোতি ডেকা

কেলিগ্ৰাফী : ইৰফানা তাছনিম

অক্ষৰ বিন্যাস : কৃষ্ণাক্ষী বড়া
চুমন নাথ
ভাস্বতী শৰ্মা
হিয়াশ্ৰী কাশ্যপ
শিবাংগ জ্যোতি ডেকা

ভিতৰৰ চিত্ৰ : পূজা চৌহান
চয়নিকা বৰুৱা

অলংকৰণ : নিয়ৰ স্ৰোত চহৰীয়া
অভিজিত ডেকা
ভাস্বতী শইকীয়া

(মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ হাতত সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত)

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ:

- জিলা আয়ুক্ত মাননীয় পৰাগ কুমাৰ কাকতি
- মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ ড° কমলা কান্ত বড়া
- বিভাগৰ অধ্যাপকবৃন্দ : ড° মুকুট শৰ্মা
  মেজৰ হৰিমন ডেকা
  ড° জয়ন্ত কুমাৰ বৰুৱা
  ড° পবিত্ৰ কুমাৰ নাথ
  ড° প্ৰাণজিৎ কুমাৰ শৰ্মা
- জ্ঞাত - অজ্ঞাত সকলো শুভাকাংক্ষী

উচৰ্গা

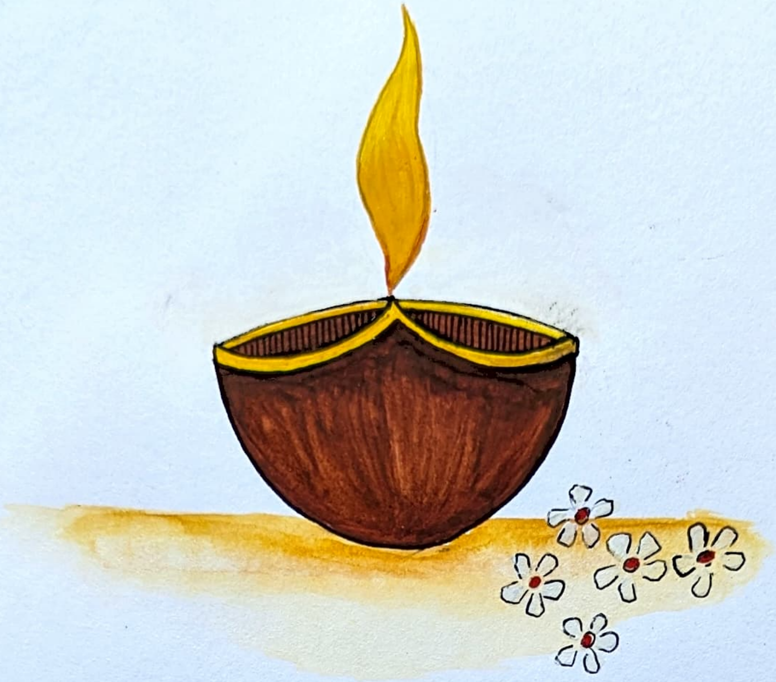

মঙলদৈ মহাবিদ্যালয় তথা এই মহাবিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্ভুক্ত ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ সৈতে জড়িত হৈ থকা প্ৰতিগৰাকী জ্ঞানপিপাসু মহান মনীষিৰ ওচৰত "অন্তৰীপ: The cape" তৃতীয় সংখ্যা উচৰ্গা কৰা হ'ল....

-সম্পাদক

অসম চৰকাৰ

জিলা আয়ুক্তৰ কাৰ্য্যালয় : দৰং : মংগলদৈ

তাং- ৩০/০৯/২০২৫

শুভেচ্ছাবাণী

মংগলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ ভুগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে তেওঁলোকৰ হাতেলিখা বাৰ্ষিক আলোচনী “অন্তৰীপ” ৰ ৩য় সংখ্যাটি প্ৰকাশ কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাত মই নথৈ আনন্দিত হৈছো। বিদ্যালয়, মহা বিদ্যালয় আদি শিক্ষানুষ্ঠান সমুহত আলোচনী এখনৰ প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা নিশ্চয় আছে। কিয়নো আলোচনী খনৰ জৰিয়তে শিক্ষানুষ্ঠান খনৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী সকলে সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত নিজক জড়িত কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰে।

মই মহাবিদ্যালয়খনৰ সমুহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰী সকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জনালো আৰু আলোচনী খন সৰ্বাংগ সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ পাব বুলি শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলো।

(পৰাগ কুমাৰ কাকতী)
জিলা আয়ুক্ত
দৰং, মঙ্গলদৈ

Dr. Kamala Kanta Borah, M.Sc, Ph.D
PRINCIPAL
Mangaldai College, Mangaldai
9435137000 (O), 7002501577 (P)

MANGALDAI COLLEGE
Accredited 'A' Grade by NAAC
Mangaldai, Pin-784125, Dist.- Darrang
www.mangaldaicollege.org
principalmangaldaicollege@gmail.com

Memo No. ....

Date 30/08/2025

From the Principal's Desk

It gives me immense pleasure to learn that the Department of Geography, Mangaldai College, is bringing out the 3rd edition of its handwritten magazine ***"Antareep."*** This creative endeavour is the outcome of the dedication, hard work, and collective spirit of the enthusiastic students and faculty of the department. This commendable initiative stands as a testimony to the creativity, dedication, and perseverance of our students, ably guided by the faculty members of the department.

The magazine not only showcases the artistic and literary talents of the students but also reflects their intellectual depth and creative imagination. Such initiatives play a vital role in fostering holistic development by providing a platform for learners to express their thoughts, enrich their cognitive skills, and nurture their aesthetic sensibilities.

I extend my heartfelt congratulations to the Department of Geography and the students for their tireless efforts in bringing out this edition of ***Antareep.*** I am confident that the magazine will continue to inspire creativity, critical thinking, and innovation among the students in the years to come.

I wish the publication all success.

(Principal)
Mangaldai College (Autonomous)

Principal
Mangaldai College
(Autonomous)
Mangaldai

সভাপতিৰ একলম...

ভূগোল বিভাগৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰি উলিওৱা হাতেলিখা আলোচনী 'অন্তৰীপ'ৰ এইবাৰ ৩য় সংখ্যা। নিৰ্দিষ্ট এটি বিষয়বস্তু বাছি লৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে তাৰ উপৰত জ্ঞান আৰু দক্ষতাৰ দ্বাৰা নিজৰ প্ৰতিভা আলোকিত কৰি আহিছে। আজিৰ এই ডিজিটেল যুগত হাতেলিখা আলোচনী এখনৰ প্ৰাসংগিকতা বা প্ৰয়োজনীয়তাৰ উপৰত বহু বহু প্ৰশ্ন আহি পৰে, যদিও ইয়াৰ ইতিবাচক কেইবাটাও দিশ আছে। ইয়াত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কোনো এটা কাম একগোট হৈ কৰাৰ আনন্দ, সৃজনীশীলতা আৰু উদ্ভাৱনতাৰ বিকাশ, মাতৃভাষাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাশীল আদি কেইবাটাও গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ উন্মেষ ঘটাইছে।

এই সংখ্যাৰ আলোচনীখনৰ বিষয়বস্তু হ'ল-'দৰং জিলা' আৰু ইয়াৰ প্ৰকৃতি, মানুহ, অৰ্থনীতি, কৃষি, লোক-সংস্কৃতি আদি। বিষয়বস্তুৰ বৈচিত্ৰতা আৰু গভীৰতাই আলোচনীখনক এক নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। জিলাখনৰ প্ৰকৃতি আৰু জলবায়ু ৰাজ্যখনৰ আন অংশৰ লগত মিল আছে যদিও ইয়াৰ লোক-সংস্কৃতিয়ে অঞ্চলটিক এক স্বকীয়া বৈশিষ্ট্য প্ৰদান কৰিছে। দৰঙৰ যেতমৰা থলুৱা সংস্কৃতি চহকী কৰি তোলা লোক সংস্কৃতিসমূহ হ'ল- নাঙেলী গীত, দেওধনী নৃত্য, ছিয়াগীত, খুলিয়া ভাওনা, সুকন্নানী ওজাপালি, ব্যাসৰ ওজাপালি, নাগাৰা নাম ইত্যাদি। এই লোকসংস্কৃতিৰ ধ্বজা বাহক কেইবাগৰাকী কাণ্ডাৰীৰ বিষয়েও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে আলোকপাত কৰিছে। সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰখনৰ উপৰিও অৰ্থনৈতিক দিশ, কৃষি পদ্ধতি, জিলাখনৰ ঐতিহাসিক স্থান, সত্ৰ, মঠ-মন্দিৰৰ লগতে ৰজাৰ দিনীয়া পুখুৰী, বজাৰ আদিৰ বিষয়েও সম্যক আভাষ দিছে।

আলোচনীখনত ছাত্ৰ, ছাত্ৰী সকলৰ উৎসাহ-উদ্দীপনা কৌতূহল আদি দিশবোৰ বিশেষভাৱে প্ৰশংসনীয়। ভূগোল বিষয়টোৱে অন্য বহু বিষয় সামৰি লয় যদিও, ইয়াৰ অন্তৰালৰ মূল বিষয় হ'ল-'মানুহ আৰু প্ৰকৃতিৰ সম্পৰ্ক (Man-Environment Relationship). বিহংগম দৃষ্টিত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে জিলাখনৰ বিভিন্ন পৰিৱেশ আৰু ইয়াৰ ভিন্নতাৰ মাজেৰে প্ৰতিফলন হোৱা মানুহৰ অৰ্থনীতি, সমাজনীতি বা সাংস্কৃতিক কাৰ্যকলাপ আদি কেইবাটাও দিশসুন্দৰ ভাৱে অৱতাৰণা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। যিটোক সামগ্ৰিক পদ্ধতি বুলি কোৱা হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে পুথিগত বিদ্যাৰ বাহিৰেও আন আন বিষয়ত শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। শিক্ষাৰ অৰ্থ কিমান ব্যাপক আৰু গভীৰ সেই বিষয়ে এলবাৰ্ট আইনষ্টাইনে এটি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ মন্তব্যই প্ৰকাশ কৰিছে। তেওঁৰ মতে-"স্কুলত শিকাখিনি পাহৰিযোৱাৰ পাছত যি অৱশিষ্ট থাকে তাকে শিক্ষা বুলি কোৱা হয়।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে ভৱিষ্যতেও গৱেষণাৰ কৰ্মৰাজিত জড়িত হৈ নিজৰ সৃজনীশীলতা বৃদ্ধিৰ লগতে প্ৰজ্ঞাৰ সাধনাৰ দ্বাৰা ভৱিষ্যত প্ৰজন্মক আগুৱাই নিব। তাৰেই কামনাৰে ——

ড° মুকুট শৰ্মা

মুৰব্বী অধ্যাপক

ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগ

সম্পাদকীয়....

(১)

বৈচিত্ৰ্যতাৰ মাজত ঐক্যতাৰ নিদৰ্শনেৰে জিলিকি থকা উত্তৰ-পূৰ্ব ভাৰতৰ অন্যতম ৰাজ্য অসম ভূমিৰ মধ্য প্ৰান্তত অৱস্থিত 'দৰং জিলা' হৈছে কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ এখন সোণজ্বলীয়া পথাৰ আৰু এক সমন্বয় ক্ষেত্ৰ। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সাধক, চিৰপূজ্য ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞা দাঙি ধৰি কৈছিল— "যি কাম বা চিন্তাই মানুহক বৰ্বৰ প্ৰকৃতিৰ পৰা তুলি নি দিব্য প্ৰকৃতি দিয়ে, এই পৃথিৱীখন ধুনীয়া কৰি মানুহক জীৱনৰ সম্পূৰ্ণ আনন্দ পাবলৈ বাট দেখুৱায়—মানুহৰ সেই কথা, সেই চিন্তা বা সেই কামেই হৈছে সংস্কৃতি।" কিন্তু সম্প্ৰতি সেই সংস্কৃতিৰ বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ প্ৰায়োগিক দিশক লৈ আমি সচেতন হোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আহি পৰিছে।

(২)

কালৰ কৰাল গ্ৰাসত লুপ্তপ্ৰায় হ'বলৈ ধৰা দৰঙী কলা-কৃষ্টিৰ নিৰৱচ্ছিন্ন ধাৰাটো নজহা-নপমাকৈ অব্যাহত ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত অঞ্চলটোৰ বা জিলাখনৰ নৱপ্ৰজন্মৰ কৰণীয় আছে। কোনো এখন জিলা বা এক নিৰ্দিষ্ট ভৌগোলিক পৰিসৰৰ কলা-কৃষ্টিৰ বিশ্লেষণাত্মক বিৱৰণে সেই ঠাইখনৰ বা অঞ্চলটোৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰণালী, বিশ্বাস, ৰীতি-নীতি আচাৰ-ব্যৱহাৰ, উৎসৱ-পাৰ্বণ, মূল্যবোধ আৰু মনোভাৱৰ বহিঃপ্ৰকাশ আদিকেই সামৰি লয়।

(৩)

কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাই সৰ্বত্ৰে গ্ৰাস কৰি পেলোৱা সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিত অন্তৰীপ তৃতীয় সংখ্যাৰ জৰিয়তে মানৱ বুদ্ধিমত্তাক সবল হিচাপে লৈ আমাৰ মাজৰ পৰা যাবলৈ ধৰা নিজৰ দৰঙী ভাষা-সাহিত্য, কলা-কৃষ্টি তথা অঞ্চলটোৰ ভৌগোলিক তাৎপৰ্য, আৰ্থ সামাজিক দিশ আদিক পাঠুৱৈ সমাজলৈ আগবঢ়াই দিয়াৰ প্ৰয়াস কৰিছোঁ। কিতাপক পাহৰি নোযোৱাকৈ মৌলিকতাৰে নৱপ্ৰজন্মই দৰঙী স্বকীয় পৰিচিতিৰ অৱতাৰণা কৰি আগুৱাই যোৱাটোৱেই আমাৰ উদ্দেশ্য।

(৪)

মঙ্গলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ ভূগোল বিজ্ঞানৰ প্ৰতি আন্তৰিক প্ৰচেষ্টা অন্তৰীপ, তৃতীয় সংস্কৰণ। এই হাতেলিখা আলোচনীখন প্ৰাণৱন্ত কৰি তোলাত উৎসাহ যোগাই অহা বিভাগৰ মাননীয় মুৰব্বী অধ্যাপক ড° মুকুট শৰ্মা ছাৰ প্ৰমুখ্যে সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা মণ্ডলীলৈ কৃতজ্ঞতা আৰু সেৱা যাঁচিছো। আলোচনীখনৰ সম্পাদনা কাৰ্যত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে সহযোগিতা আগবঢ়োৱা আটাইলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

॥ জয়তু ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগ ॥

॥ জয়তু মঙ্গলদৈ মহাবিদ্যালয় ॥

কৃষাণ জ্যোতি শৰ্মা

সূচীপত্ৰ

প্ৰবন্ধ শিতান

অতীতৰ প্ৰতিধ্বনি

পৃষ্ঠা নং

- 'দৰং' শব্দৰ জন্মকথা আৰু ইতিহাসৰ পথচলা : শিখাশ্ৰী নাথ, বিশ্বাশ্ৰী শৰ্মা, নিলিতা শইকীয়া — ১-2
- Darrang: A voice for India's Freedom : Farnaz Sultana — ৩-8

ভূগোল আৰু পৰিৱেশ ৰূপৰেখা

- A Glimpse of Darrang's Biodiversity : Ripunjoy Bordaloi — ৫-৬
- দৰঙৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি, পৰিৱেশ আৰু প্ৰাকৃতিক গঠন : ছায়াস্মিতা ডেকা — ৭-৮
- দৰঙৰ ঐতিহাসিক পুখুৰীসমূহ আৰু ইয়াৰ ভৌগোলিক তাৎপৰ্য : গায়ত্ৰী ডেকা, হৃতিকা কটকী — ৯-১০

আৰ্থ সামাজিক দৃশ্যপট

- দৰঙৰ কৃষি সংস্কৃতি : মাটিৰ গন্ধত জীৱনৰ স্পন্দন : নয়নিকা বড়া, লক্ষীপ্ৰভা বৰা — ১১-১২
- Darrang's Weekly Markets: Where Trade meets Tradition : Rohit Bose, Mandita Singh — ১৩-১৪
- Tourism in Darrang : Potential and Prospects : Bhaswati Saikia — ১৫-১৬

সংস্কৃতিৰ জিলিকনি

- দৰঙৰ সুৰ : খলুৱা লোকগীত : গায়ত্ৰী নাথ — ১৭-১৮
- দৰঙৰ ওজাপালি আৰু অন্যান্য লোকনৃত্য : সুচী শৰ্মা, ৰাজশ্ৰীয়া কাশ্যপ — ১৯-২০
- মুলীয়া ভাওৰীয়া : দৰঙৰ এক আপুৰুগীয়া কলা : প্ৰিয়ংকা দাস — ২১-২৩
- দৰঙত প্ৰতিষ্ঠিত সত্ৰসমূহ আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান : প্ৰণামিকা কাকতি, ধৰিত্ৰী চহৰীয়া — ২৪-২৫
- দৰঙৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ অনুষ্ঠানসমূহ : ভাৱনা দেৱী — ২৬-২৭
- দৰঙৰ ৰঙালী দেউল উৎসৱৰ তালিকা : ছায়া বনিয়া — ২৮

- Darrang's Contribution to Assam's Literature Music and Drama : Nibir Sahariah — ২৯-৩০

ক্ৰীড়াংগন

- দৰঙৰ লোক খেল - বৈমালি : এক আলোকপাত : গায়ত্ৰী বৰুৱা, নিবেদিতা ডেকা — ৩১-৩৩

গ্ৰন্থকোণ

- গঠনমূলক দৃষ্টিভংগীত 'মাঙলদৈৰ বুৰঞ্জী' : কৃষ্ণাক্ষী বড়া — ৩৪-৩৫
- পাঠকৰ দৃষ্টিত দীনেশ্বৰ চহৰীয়াদেৱৰ 'দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰাজা ধৰ্মনাৰায়ণ' : ৰিম্পী ডেকা — ৩৬-৩৭

চলচ্চিত্ৰ আলোচনা

- 'অৰণ্য' : এটি পৰ্য্যবেক্ষণ : কাবেৰী ডেকা — ৩৮-৩৯
- অমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণদেৱৰ 'পুতলা ঘৰ' : পৰম্পৰা আৰু পৰিৱৰ্তনৰ কাহিনী : জয়শ্ৰী গোস্বামী — ৪০-৪১

কবিতা-কানন

- দেৱতাৰ ৰঙ্গভূমি : মৃগাংক ডেকা — ৪২
- দেশ-দৰঙ্গ : শিল্পীশিমা শিৰ্ম্ম — ৪৩
- মই দৰঙী : নয়নজ্যোতি বড়ো — ৪৪
- দৌৰঙ্গ : চুমন নাথ — ৪৪

সাক্ষাৎকাৰ

- মহাবিদ্যালয় সংগীতটিৰ স্ৰষ্টা প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ সৈতে অন্তৰংগ আলাপ — ৪৫-৪৭

Scan the QR codes to see :

(i) Antareep: The cape (1st Edition)

(ii) Antareep : The Cape (2nd Edition)

'দৰং' শব্দৰ জন্মকথা আৰু ইতিহাসৰ পথচলা

"দৰং মাটিত সেউজীয়াৰ সুৰ,
চেতনা নামত জীৱনৰ সুৰ।
ইতিহাস সংস্কৃতিৰে সজীৱ মৰম
অসমৰ গৌৰৱ অমূল্য দৰং।"

দৰং মাথোঁ এখন জিলাৰ নাম নহয়, ই অসমৰ ইতিহাস সংস্কৃতি আৰু ঐতিহ্যৰ অসমৰ ইতিহাস আৰু সংস্কৃতিৰ প্ৰেক্ষাপটত 'দৰং' নামটো এক ঐতিহ্যবাহী পৰিচয়ৰ নিদৰ্শন। দৰং নামৰ এই বৃহৎ অঞ্চলটো এসময়ত 'দৰং দেশ' (ৰাজ্য) নামে জনাজাত আছিল। ইংৰাজ শাসনৰ পাছত ১৮৩২/৩৩ চনত এখন জিলা ৰূপে স্বীকৃতি লাভ কৰে। আকৌ ১৯৮৩ চনৰ ১৫ আগষ্ট তাৰিখৰ পৰা এই জিলাখন দুই ভাগ হৈ শোণিতপুৰ নামৰ আন এখন জিলা হয়। এই দৰঙৰ নামটো দৰং হোৱাৰ কাৰণ বহুতে বহু ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিছে। এই দৰং জিলাৰ উত্তৰ সীমাটো পাহাৰে আবৰি আছে। এই পাহাৰৰ মাজে মাজে চোকা-ঠেক বাট আছে। মৰালি আহতে পাহাৰৰ পৰা নামি অহা নৈ বিলাক গুচাই বাটৰ সৃষ্টি কৰে। 'মঙলদৈ বুৰঞ্জী' লিখক দীনেশ্বৰ শৰ্মাদেৱে সংস্কৃত 'দ্বাৰম' শব্দৰ পৰা দৰং হোৱা বুলি মত পোষণ কৰিছে। কিন্তু সংস্কৃত 'দ্বাৰম' শব্দটো বড়ো ভাষাৰ দাৰ শব্দৰ পৰা দৰং হোৱাতো বেছি গ্ৰহণযোগ্য। কাৰণ এই অঞ্চলবিলাক অতীতত বড়ো সকলৰ বাসস্থান আছিল।

দৰং জিলাৰ ইতিহাস বহল পৰিসৰত বিস্তৃত। প্ৰাচীন যুগত দৰং অঞ্চল মূলত কামৰূপ ৰাজ্যৰ অংশ আছিল। মহাভাৰত আৰু বিভিন্ন পৌৰাণিক গ্ৰন্থত উল্লেখ থকা মতে এই অঞ্চল প্ৰাচীন কামৰূপ তথা প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ সাম্ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত আছিল। দৰঙৰ প্ৰাচীন ইতিহাসৰ প্ৰকৃত প্ৰমাণ হিচাপে সেইসময়ত ৰজাসকলে স্থাপত্য বিদ্যাৰ লগতে ভাস্কৰ্য, চিত্ৰকলা, পুখুৰী খন্দোৱা, গড় নিৰ্মাণ কৰোৱা, পথ সজোৱা আদি বিভিন্ন কাৰ্য সম্পাদন কৰিছিল তাৰ সাক্ষ্য অলেখ আছে। ককেছীয় গোষ্ঠীৰ আৰ্যসকলৰ। মংগোলীয় সকল বৃহৎ তিব্বত বৰ্মীয় গোষ্ঠীৰ লোক। মংগোলীয় সকলৰ বড়ো, গাৰো, কছাৰী, ৰাভা, মেচ, হাজং আদি প্ৰধান জনজাতি। এইবোৰে দৰঙৰ আদিম বাসিন্দাসকলৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰাত সহায় কৰি আহিছে।

দৰং জিলাৰ ইতিহাসৰ মধ্য যুগ প্ৰায় তেৰশ শতিকাৰ পৰা ওঠৰশ শতিকাৰ শেষলৈ বিস্তৃত। এই সময়ছোৱাত দৰং অঞ্চলটো বহু ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তনৰ সাক্ষী আছিল। প্ৰাচীন কামৰূপ ৰাজ্যৰ পতনৰ পাছত দৰঙত বিভিন্ন ক্ষুদ্ৰ ৰাজ্য আৰু গোষ্ঠীয় শাসনৰ বিকাশ হৈছিল।

প্ৰথমতে আহোমসকলৰ আগমনে দৰং অঞ্চলৰ কাৰণে এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিলে। স্বৰ্গদেউ চুকাফাৰ নেতৃত্বত আহোমসকলে যেতিয়া অসমত প্ৰৱেশ কৰিছিল তেতিয়া দৰঙকো তেওঁলোকে প্ৰশাসনিক আৰু সামৰিক দিশত গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান হিচাপে বিবেচনা কৰিছিল। ক্ৰমান্বয়ে দৰং-আহোম ৰাজ্যৰ এক প্ৰধান অংগ হৈ পৰিল।

মধ্যযুগত দৰঙে বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ বিকাশত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছিল। শ্ৰী মন্ত শংকৰদেৱৰ আৰু শ্ৰী শ্ৰী মাধৱ দেৱে দৰং অঞ্চলত ভক্তি আন্দোলনৰ সুৰ তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ইয়াত বহু সত্ৰ আৰু নামঘৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল যিয়ে সমাজত ধৰ্মীয় একতাৰ বাতাবৰণ সৃষ্টি কৰিছিল।

১৮২৬ চনৰ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে ব্ৰিটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ প্ৰতিনিধি আৰু মান ৰজাৰ প্ৰতিনিধিৰ মাজত ইয়াণ্ডাবু সন্ধি স্বাক্ষৰিত হয়। ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ দ্বিতীয় চৰ্ত অনুযায়ী মান ৰজাই অসম আৰু অন্যান্য ৰাজ্যবোৰৰ ওপৰত কৰ্তৃত্ব পৰিহাৰ কৰে। অসমৰ লগতে দৰং ৰাজ্যও ব্ৰিটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়াৰ হাতলৈ যায়। দৰং জিলাৰ মাটিৰ খাজনা বৃদ্ধিৰ পৰা ৰেহাই পাবলৈ পোনতে ১৮৬৮ চনত পথৰুঘাটত ৰাইজমেল বহিছিল। স্বাধীনোত্তৰ সময়ৰ পৰা বৰ্তমানলৈ দৰং জিলা অসমৰ অন্যতম অগ্ৰগণ্য অঞ্চল আছিল। ১৯২১ চনৰ অসহযোগ আন্দোলন ১৯১৯ চনৰ সত্যাগ্ৰহ আৰু বিশেষকৈ ১৯৪২ ভাৰত ত্যাগ আন্দোলনত দৰং বাসীয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

দৰং জিলাখন অসমৰ মধ্যভাগত অৱস্থিত এক ঐতিহাসিক আৰু সাংস্কৃতিকভাৱে সমৃদ্ধ এক অঞ্চল। ১৯৮৩ চনৰ ১৫ আগষ্টত বৃহৎ দৰং জিলাৰ ভাগ হৈ বৰ্তমানৰ দৰং জিলাৰ গঠন হয়। ইয়াৰ প্ৰশাসনিক কেন্দ্ৰ হৈছে মঙ্গলদৈ। বৰ্তমানত দৰং জিলাত প্ৰায় ১১ লাখতকৈও অধিক লোক বাস কৰে। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মঙ্গলদৈ, সিপাঝাৰ, খাৰুপেটীয়া মহাবিদ্যালয় আদিকে ধৰি বহুতো চৰকাৰী-বেচৰকাৰী শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান আছে।

দৰং জিলাৰ সামাজিক জীৱন বহু জাতিক আৰু বহু সাংস্কৃতিক, অসমীয়া, কোচ, বড়ো, মিচিং, মুছলিম, নেপালী, বঙালী আদি বিভিন্ন জাতি-গোষ্ঠীয়ে ইয়াত বসবাস কৰি আহিছে। দৰং জিলাৰ ধৰ্মীয় জীৱন সাহচৰ্য্য, সহিষ্ণুতা আৰু আধাৰত গঢ় লৈ উঠিছে। ইয়াত ঈদ, ৰমজান, দুৰ্গাপূজা, বঙালী বিহু, দীপাৱলী, খ্ৰীষ্টমাছ আদি উৎসৱ সমানে উৎসাহেৰে উৎসাহেৰে উদযাপন কৰা হয়। ইতিহাসৰ ভিন্ন যুগত দৰঙে সামাজিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক দিশত ক্ৰমাগত বিকাশ লাভ কৰিছিল।

শিমাক্ষী দাস
মিমাক্ষী শৰ্মা
নিশিতা শইকীয়া

— পঞ্চম ষাণ্মাসিক

DARRANG:
A Voice For India's Freedom

India had to suffer a lot under colonial British rule almost for 200 years. From 1857, the time of sepoy mutiny, Indian people started to move against the British rule, the sepoy muting itself was a milestone in the history of freedom struggle. In 1885, Indian National congress was founded by a few people of India elite class at the initiative of Allan Octavian Hume.

Under leadership of India National Congress India people were organized against British Rule throughout the whole India sub-continent not only elite classes but also farmers and workers submitted their protest against British rule, their exploitation, colonial behaviour and oppression in different corners of Indian sub continent among those mass uprisings, the peasants movement of Patharughat that took place between Darrang peasants and colonial British ruler, the then Deputy commissioner of Darrang, Mr Anderson and his arm forces on 28 January, 1894 was undoubtedly a remarcable milestone leading to the path of freedom from British rule. In that tragic incident nearly 140 poor peasants of present Darrang sacrificed their lives at the gun point of British police.

The poor peasants stood unitedly against frequent rise of land revenue and other agricultural taxes to pay to the British administration and spontaneously gathered in the premises of Patharughat Bungalow and submitted their strong protest before the authority that they won't pay revenue at the increased rate. Apart from accepting martyrdom, hundreds of protestors got severely injured in that incident. The extent of courage and sacrifice of Darrangi Peasants in the battle of Patharughat can rightly be marked as one of the biggest

milestones in the journey of India's freedom.

While Mahatma Gandhi emerged as the unique leader of Indian National Congress towards the end of the second decade of the 20th century and he started Non-cooperation movement, the masses of Darrang also parcipated in large scale. Particularly speaking, in Quit India movement, Anti British activities were escalated in Darrang District. Puspalata Das, wife of Omeo Kumar Das, a reknown freedom fighter form a organisation named, Mrityu Bahini (Suicide Squad). A large number of Darrangi women enrolled themselves as members of this organisation. Kanaklata Barua was also an active member and sacrificed her life, at the gun point of British police. In this movement, thousands of peasants, workers, students and even business people hartily participated and suffered a lot for the cause of national freedom. It is worth mentioning that Pandit

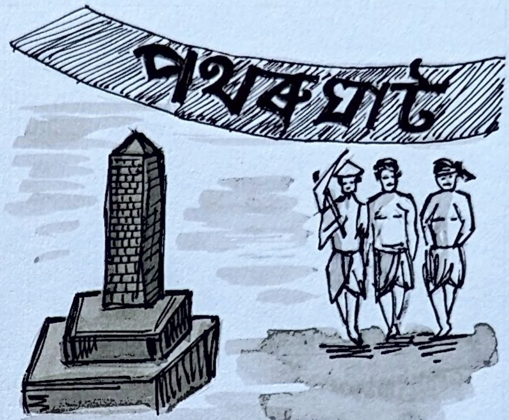

Dineswar Sharma, Paniram Das, Jitendra Nath Sharma, Chathuram Das, Khiteswar Nath Barua and Satya Nath Barua were prominent leaders from present Darrang district in India's freedom struggle. On the other hand, Loknath Omeo Kumar Das, Kanaklata Barua, Chandra Nath Sarma, Lakshidhar Sarma and Bipin Chandra Medhi were a few among the dedicated leaders from undivided Darrang taking active participation at different phases of the freedom struggle thus, the district of Darrang played a dedicated and valorous role in and contributed remarkably to the freedom movement of India. Their dedication sacrifices and courage may be a lesson of patriotism and social reponsibity for our rising generations.

Farnaz Sultana

— Fifth Sem.

A Glimpse Of Darrang's Biodiversity

Darrang District is located in central Assam, on the northern bank of the Brahmaputra River. Geographically, it lies between 26°15'N to 26°45'N latitude and 91°45'E to 92°22'E longitude. The district covers an area of about 1,585 Km^2 and forms part of the fertile Brahmaputra valley. It is bounded by the mighty Brahmaputra to the south, the foothills of Bhutan and Arunachal Pradesh to the north, Sonitpur District to the east, and Kamrup District to the west. The landscape is predominantly alluvial plains interspersed with beels (wetlands), rivers, and patches of forest, giving the district a unique ecological character within Assam. The district has a subtropical monsoon climate: average temperatures range roughly 10-30°C with heavy rainfall during the May-September monsoon. These conditions foster lush vegitation.

The varied climate and topography make Darrang part of a major biodiversity region. Assam as a whole is in the Eastern Himalaya biodiversity hotspot, featuring diverse habitats - evergreen and deciduous forests, grasslands and wetlands. In Darrang (as seen in nearby Orang National Park), this includes tropical moist deciduous forests, seasonal swamp forests, alluvial grasslands and savannah-like areas. The lush floodplain vegetation is reflected in official forest surveys: as of 2023, Darrang's total forest cover is about 227.8 Km^2. This breaks down into roughly 14.43 Km^2 of very dense forest, 99.48 Km^2 of moderately dense forest, and 113.91 Km^2 of open forest.

The combination of forests, grasslands and wetlands in Darrang's floodplain creates rich plant communicaties. Local communities harvest dozens of wild edible plants here. For example, species such as Alternanthera sessilis, Amaranthus spp., Enhydra fluctuans, Houttuynia cordata, centella asiatica and Ipomoea aquatica are traditionally used as green in Assam.

The one-horned rhinoceros is a flagship species in Darrang's protected areas. The Orang National Park supports about 125 rhinos as of 2022, making it the only rhinoceros population on the Brahmaputra's north bank. Another key native species is the pygmy hog, the world's smallest wild pig. This critically endangered suid was once extinct in Assam's wild but has been successfully reintroduced into Orang NP.

Biodiversity Hotspots and Ecological Features:

Darrang's ecosystems lie within a recognized global biodiversity hotspot. The district's floodplain terrain is part of the Indo-Burma biodiversity hotspot. The many historical ponds and beels of Darrang are especially important: they harbor fish, amphibian, reptiles and water birds that may not be found in the wider Brahmaputra.

Conservation Efforts:

A variety of conservation initiatives have been undertaken in Darrang. The government has long protected Orang NP/Tiger Reserve, with rangers monitoring its flagship species. The Project Tiger program has funded camera-trapping and geo-spatial monitoring to tigers. Special campaigns have aided smaller species: Notably the Pygmy Hog conservation programme has bred and released hogs into Orang NP from 2011 onward.

Environmental Threats and Challenges:

Despite its natural wealth, Darrang faces significant environmental pressures. Habitat loss and degradation are primary concerns. Flooding and climate impacts also pose challenges. The Brahmaputra's annual monsoon floods inundate Orang NP and surrounding lands. Finally human-wildlife conflicts and poaching threaten animals. As villages expand into fringe forests, incidents of livestock predation or crop raiding by tigers and elephants have risen.

Sources: Government and scholarly reports on Assam's forests and climate; wildlife surveys and news accounts of Orang national park; research studies of local ponds and flora; Assam state environment and portal information.

~ Ripunjoy Bardaloi
5th Semester ~

দৰঙৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি, পৰিৱেশ, আৰু প্ৰাকৃতিক গঠন

দৰং জিলা হৈছে অসমৰ মধ্য ভাগৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰৰ এখন জিলা। এই জিলাখনে অসমৰ ৭৮,৪৩৮ বৰ্গ কিলোমিটাৰ মাটিৰ ভিতৰত ১৫৮৫ বৰ্গ কিলোমিটাৰ মাটিকালি আগুৰি আছে। দৰং জিলা ২০°৯' উত্তৰ অক্ষাংশৰ পৰা ২৬°৯৫' উত্তৰ অক্ষাংশলৈ আৰু ৯১°৫৫' পূবৰ পৰা ৯২°২২' পূব দ্ৰাঘিমাৰ মাজত অৱস্থিত। এই জিলাখনৰ সদৰ ঠাই মঙলদৈ। ২০১১ চনৰ পৰিসংখ্যা অনুসৰি জিলাখনৰ মুঠ জনসংখ্যা প্ৰায় ৯,২৮,৫০০ জন আৰু শিক্ষিতৰ হাৰ ৫৪.০৪%।

দৰং জিলাৰ ভূখণ্ড প্ৰায় সমতল ভূমিৰেই আবৃৰা। ইয়াৰ উত্তৰে ওদালগুৰি জিলা আৰু দক্ষিণ সীমাত মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ বৈ গৈছে। পূব দিশে শোণিতপুৰ জিলা আৰু পশ্চিমে কামৰূপ জিলা অৱস্থিত। এই জিলাখনৰ মুখ্য উপনৈ সমূহ হ'ল — বৰনদী, নোৱানৈ, মঙলদৈ নৈ, ন-নদী আৰু ধনশিৰি নৈ।

দৰং জিলাৰ জলবায়ু নাতিশীতোষ্ণ অৰ্থাৎ বেছি গৰম বা ঠাণ্ডা নহয়। শীতকালত জিলাখনৰ উত্তৰ দিশত থকা ওদালগুৰি জিলাৰ হাবি-বননি আৰু পাহাৰ-পৰ্বতে আগুৰি থকাৰ বাবে শীত প্ৰবাহে দৰং জিলাখনক ঠাণ্ডা কৰি ৰাখে। দৰং জিলাৰ গড় উষ্ণতা ১০° ছেলছিয়াছৰ পৰা ৩০° ছেলছিয়াছ আৰু বছৰি গড় বৰষুণৰ পৰিমাণ ২১২০ মিলিমিটাৰ।

দৰং জিলাখন সাগৰ পৃষ্ঠৰ পৰা প্ৰায় ৩৪ মিটাৰ গড় উচ্চতাত অৱস্থিত। ভূ-ভাগ ক্ৰমে উত্তৰৰ পৰা দক্ষিণলৈ হেলনীয়া। এই জিলাখনৰ মাটি খেতিৰ বাবে অতি উপযোগী আৰু উৰ্বৰ। ধান, তৈলবীজ, মৰাপাট, মাহ বিভিন্ন ৰবি শস্য আৰু তামোল এই সমূহ হ'ল জিলাখনৰ প্ৰধান খাদ্য শস্য। ইয়াৰোপৰিও, চাহপাত, নাৰিকল, আনাৰস, কাজিনেমু আদিৰ উৎপাদন জিলাখনত প্ৰচুৰ পৰিমাণে হোৱা দেখা যায়।

দৰং জিলাৰ প্ৰধান সংৰক্ষিত বনাঞ্চল মন হ'ল ওৰাং ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান। ই গোটেই দৰঙৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ইয়াৰ মাটিকালি প্ৰায় ৭৮.৮১ বৰ্গ কিলোমিটাৰ। ১৯৮৫ চনত ওৰাং অভয়াৰণ্য আৰু ১৯৯৯ চনৰ ১৩ এপ্ৰিলত ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান ৰূপে যায়। ইয়াত অনেক প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদৰ লগতে জীৱ-জন্তু দেখিবলৈ পোৱা যায়। এইবোৰৰ ভিতৰত এশিঙীয়া গঁড়, নল গাহৰি, হাতী, বনৰীয়া ম'হ, ঢেকীয়াপতীয়া বাঘ আদিয়ে প্ৰধান। উদ্যানখনৰ ভিতৰত এতিয়াও ২৬ টা মানৰ 'পুখুৰী' আৰু 'শিৱ' মন্দিৰৰ অৱস্থিতিয়ে প্ৰমাণ কৰে যে সেই অঞ্চলত এসময়ত মানুহৰ বসতি আছিল, কিন্তু, পানীজনিত মহামাৰী ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱৰ বাবে তেওঁলোকে ১৯০০ খ্ৰীষ্টাব্দৰ আগতে সেই অঞ্চলটো পৰিত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। এই উদ্যানখনে ভিন্ন সময়ত বিভিন্ন প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হৈ আহিব লগা হৈছে। বিশেষকৈ চোৰাং চিকাৰী, বেদখল, বানপানী, মহনীয়া, Invasive Plant Species আদিৰ সমস্যাৰ লগত ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানখনে সদায় মুখামুখি হ'ব লগা হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত অসম চৰকাৰৰ বন বিভাগ তথা প্ৰকৃতি প্ৰেমী বেচৰকাৰী সংস্থা সমূহে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানখনৰ সংৰক্ষণ আৰু সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

দৰং জিলা অসমৰ এখন ভৌগোলিক আৰু প্ৰাকৃতিক-ভাৱে সম্পদশালী জিলা। কিন্তু যদিও বা এই জিলা প্ৰাকৃতিক ভাৱে সমৃদ্ধ কিন্তু ইয়াক ভাৰতৰ নীতি আয়োগে এখন আকাংক্ষিত জিলা হিচাপে চিহ্নিত কৰিছে। দৰং জিলাৰ ইতিহাস, ভৌগোলিক পৰিৱেশ, মানুহৰ জন গাঁথনি, সাংস্কৃতিক দিশ যদিও আগবঢ়া কিন্তু অৰ্থনৈতিক তথা সামাজিক দিশৰ উন্নয়নত এই জিলাখন আজিও ভাৰতৰ বা অসমৰ অন্য জিলাৰ তুলনাত পিছপৰি আছে। সেয়েহে অনাগত দিনত দৰং জিলাখনক এখন উন্নত জিলা হিচাপে আগুৱাই নিবলৈ দৰং জিলাৰ ৰাইজ তথা প্ৰশাসনে এই ক্ষেত্ৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা উচিত!

ছায়াস্মিতা ডেকা

— পঞ্চম ষান্মাসিক

দৰঙৰ ঐতিহাসিক পুখুৰীসমূহ আৰু ইয়াৰ ভৌগোলিক তাৎপৰ্য

দৰং জিলাৰ অন্যতম আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰবিন্দু হ'ল বিভিন্ন ঐতিহাসিক পুখুৰীসমূহ । এই পুখুৰীসমূহ অতীতৰ বিভিন্ন ৰজা- মহাৰজাসকলে খন্দাইছিল । তাৰোপৰি এই পুখুৰীসমূহৰ লগত বহুতো ভৌগোলিক তথা ঐতিহাসিক তাৎপৰ্য জড়িত হৈ আছে । এই পুখুৰীসমূহ বৰ্তমানৰ পৰা প্ৰায় ৪০০ বছৰৰো আগতে অৰ্থাৎ প্ৰায় ১৪-১৭ শতিকাৰ ভিতৰত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল । অসমৰ ভিতৰত দৰং জিলাতে অধিক পৰিমাণৰ ঐতিহাসিক পুখুৰী অৱস্থিত । বিভিন্ন তথ্যৰ পৰা অনুমান কৰিব পৰা যায় যে বৰ্তমান দৰঙৰ প্ৰায় ৩৭ টা ঐতিহাসিক পুখুৰী চিনাক্ত কৰা হৈছে ।

ইয়াৰে কেইটামান ঐতিহাসিক পুখুৰী তথা তাৰ ভৌগোলিক তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

<u>লক্ষীমপুৰ পুখুৰী</u> : লক্ষীমপুৰ পুখুৰী দৰং জিলাৰ এক ঐতিহাসিক জলসম্পদ । এই পুখুৰীটো ১৬-১৭ শতিকাৰ ভিতৰত কোচ ৰজা ধৰ্ম নাৰায়নৰ ৰাজত্বকালত এই পুখুৰীটো খনন কৰা হৈছিল । লক্ষ্মীনাথ নামৰ মন্দিৰৰ পুৰুহিত এগৰাকীৰ নামেৰে পুখুৰীটো নামাকৰণ কৰা হৈছিল । এই পুখুৰীটো দৰং জিলাৰ মঙলদৈ চহৰৰ পৰা ২০ কি:মি: পশ্চিমে খালিপোতা আৰু লক্ষীমপুৰ গাঁৱৰ ওচৰত অৱস্থিত । এই পুখুৰীটোৰ মাটিকালি প্ৰায় 254,002 বৰ্গ মিটাৰ । ইয়াত বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ চৰাই দেখা যায় । উদাহৰণস্বৰূপে - বগলী, পানচমুৰি, মাছৰোকা চৰাই আদি । তাৰোপৰি শীত কালত বহুতো পৰিভ্ৰমী চৰাই দেখা যায় ।

<u>বুঢ়ানগৰ পুখুৰী</u> : ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ দৰং জিলাৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত বহুতো ঐতিহাসিক পুখুৰী আছে । তাৰে ভিতৰত বুঢ়ানগৰ পুখুৰী হ'ল অন্যতম । এই পুখুৰীটো ৰজা আৰিমত্তই বুঢ়া মাকৰ নামত খন্দাইছিল বাবে বুঢ়ানগৰ নামেৰে জনাজাত । প্ৰতিবছৰে বহাগ মাহৰ ১১ আৰু ১২ তাৰিখে দৌল উৎসৱ পালন কৰা হয় । এই পুখুৰীটো দৰং জিলাৰ বুঢ়ানগৰ গাৱঁত অৱস্থিত । ইয়াৰ মাটিকালি 77,677 বৰ্গ মিটাৰ । এনে ধৰণৰ পুখুৰীবোৰে মাটিৰ জলধাৰণক্ষমতা বঢ়াই ; বানপানী নিয়ন্ত্ৰণ কৰে । ইয়াত বিভিন্ন পোক-পতঙ্গ, চৰাই, উভচৰ আৰু অন্যান্য জলজ জীৱ-জন্তু পোৱা যায় ।

জয়পাল পুখুৰী : দৰং জিলাৰ এক আকৰ্ষণীয় কেন্দ্ৰবিন্দু জয়পাল পুখুৰীটো ৰজা জয়পালৰ শাসনকালত প্ৰতিষ্ঠিত। এই পুখুৰীটোৰ পানী স্ফটিক স্বচ্ছ আৰু ভূ-পৃষ্ঠৰ ওপৰত থাকে। স্থানীয় লোকৰ মতে এই পুখুৰীটোৰ লগত বহু লোক কথা জড়িত হৈ আছে। যাৰ বাবে ইয়াক "Historical Landmark of Area" বুলি কোৱা হয়। বিভিন্ন তথ্য অনুসৰি জয়পাল পুখুৰী ক্ষেত্ৰত 1971 চনৰ 11,134 বৰ্গ মি. ৰৰ পৰা 2021 চনলৈকে 15,504 বৰ্গ মি. লৈ বৃদ্ধি পাইছে। এই পুখুৰীটো দৰং জিলাৰ পশ্চিমঘাটৰ ঘোৰাশালত অৱস্থিত।

বলদেৱ পুখুৰী : দৰং জিলাত অৱস্থিত এই পুখুৰীটো ৰজা বলি নাৰায়ণৰ সময়ত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল, যাক ধৰ্ম নাৰায়ণ বুলিও জনা গৈছিল। লক্ষ্মীপুৰ পুখুৰীৰ দৰে বলদেৱ পুখুৰীও দৰং জিলাৰ অন্তৰ্গত এক বৃহৎ পুখুৰী। এই পুখুৰীটোৱে প্ৰায় 46,059 বৰ্গ মি. ঠাই আগুৰি আছে। এই এই পুখুৰীটোক পানী যোগানৰ উৎস হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। যাৰ বাবে এই পুখুৰীটো সেই অঞ্চলটোৰ জনসাধাৰণৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ সম্পদ হিচাপে পৰিগণিত হৈছে। ইয়াৰ অৱস্থিতি হ'ল ছিপাঝাৰৰ পশ্চিমে বলদেৱপাৰা।

উপহুপাৰা পুখুৰী : দৰংৰ বিভিন্ন ঐতিহ্যমণ্ডিত পুখুৰীৰ ভিতৰত উপহুপাৰা পুখুৰীটোও এটা উল্লেখনীয় পুখুৰী, যিটো পৰিৱেশ আৰু সামাজিক-সাংস্কৃতিক তাৎপৰ্য্যৰ বাবে জনা যায়। ৰজা প্ৰণয়ন (দৰঙৰ ৰজা)ৰ অধীনত তেওঁৰ কন্যাৰ স্মৃতিত বিশ্বাস অনুসৰি 'ৰূপেহী' পুখুৰী খন্দা হৈছিল যাক পৰৱৰ্তী সময়ত উপহুপাৰা পুখুৰী নামে জনা যায়। এই পুখুৰীটো মঙ্গলদৈ চহৰৰ সমীপৱৰ্তী উপহুপাৰাত অৱস্থিত এই পুখুৰীটোৱে 15,143 বৰ্গ মিটাৰ মাটি আগুৰি আছে। এই পুখুৰীটোৱে অঞ্চলটোৰ বিভিন্ন ঐতিহাসিক, সাংস্কৃতিক আৰু পৰিৱেশগত ভূ-প্ৰকৃতিৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰি আছে।

ঐতিহাসিক পুখুৰীৰ বাবে সাংস্কৃতিক বিশ্বাস পৰ্যটনৰ জৰিয়তে পুখুৰী পৰিৱেশতন্ত্ৰ ৰক্ষা কৰাৰ লগতে আৰ্থসামাজিক অৱস্থা সুদৃঢ় কৰিব পাৰে। ইয়াত উল্লেখ কৰা পুখুৰীসমূহৰ চৰাই, জলচৰ প্ৰাণী আৰু সৰীসৃপৰ বাবে পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰৰ তাৎক্ষণিক মনোযোগৰ প্ৰয়োজন। চৰকাৰে ঐতিহাসিক পুখুৰীসমূহ বচাবলৈ সম্ভাব্য পৰ্যটন স্থান সৃষ্টি কৰিব লাগে যিয়ে সেই অঞ্চলৰ বাবে সাংস্কৃতিক মূল্যবোধৰ সমৃদ্ধ কৰিব।

~ গায়ত্ৰী ডেকা, তৃতীয় ষাণ্মাসিক ~

~ স্মৃতিকা কটকী, তৃতীয় ষাণ্মাসিক ~

দৰঙৰ কৃষি সংস্কৃতি
মাটিৰ গন্ধত জীৱনৰ স্পন্দন

দৰং জিলা অসমৰ উত্তৰ পাৰৰ সমতল ভূমিত অৱস্থিত এখন কৃষিভিত্তিক জিলা। জিলাখনৰ অৰ্থনীতি মূলতঃ কৃষিভিত্তিক, য'ত প্ৰায় ৮৫% লোক প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ আছে। এক সমৃদ্ধশালী কৃষি ইতিহাস আৰু অনুকূল ভৌগোলিক অৱস্থানে দৰঙক অসমৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কৃষি ক্ষেত্ৰ হিচাপে গঢ়ি তুলিছে। ই ভৌগোলিকভাৱে ২০°৯' উত্তৰৰ পৰা ২৬° ৯৫' উত্তৰ অক্ষাংশ আৰু ৯১°৪৫' পূৰৱৰ পৰা ৯২°২২' পূৱ দ্ৰাঘিমাংশৰ মাজত অৱস্থিত।

আহোম যুগৰ পৰা ব্ৰিটিছ শাসন আৰু স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী কাললৈ দৰঙৰ কৃষি প্ৰণালীয়ে এক দীৰ্ঘলীয়া পৰিক্ৰমা অতিক্ৰম কৰিছে। প্ৰাক্‌ব্ৰিটিছ যুগ অৰ্থাৎ; আহোম আৰু কোচ ৰাজত্বকালত দৰঙৰ কৃষি ব্যৱস্থা আছিল মূলতঃ আত্মনিৰ্ভৰশীল। সেই সময়ত পাইক প্ৰথাৰ অধীনত মাটিৰ মালিকীস্বত্ব ৰজাৰ আছিল আৰু যাৰ ফলত মাটিৰ খাজানা সাধাৰণতে শস্যৰ ৰূপত আদায় দিব লগীয়া হৈছিল। এই সময়ছোৱাত গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিয়েই আছিল মূল খুঁটি। ধান আছিল এই অঞ্চলৰ প্ৰধান কৃষিজাত শস্য। বিশেষকৈ আহোমসকলে অসমত শালি খেতিৰ প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল, যি এক কৃষি বিপ্লৱৰ সূচনা কৰিছিল। শালি খেতিৰ উপৰিও, মাহজাতীয় শস্য, সৰিয়হ, কুঁহিয়াৰ আৰু বিভিন্ন বিধৰ শাক-পাচলিৰ খেতি কৰা হৈছিল। ছিপাঝাৰ অঞ্চলটো এৰী, মুগা আৰু পাতপলুৰ প্ৰতিপালনৰ বাবেও বিখ্যাত আছিল, যিয়ে অৰ্থনীতিত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। সেই সময়ৰ পৰাই পৰম্পৰাগত কৃষি সঁজুলি হিচাপে নাঙল, যুঁৱলি, মৈ, কোঁৰ, কাঁচি আদি ব্যৱহৃত হৈ আহিছে আৰু গৰু, মহ হালবোৱা আৰু মৈ দিয়া কাৰ্যত ব্যৱহাৰ হৈ অহা দেখা যায়। দৰঙৰ কৃষি কাৰ্যৰ লগত সংগতি ৰাখি বিভিন্ন ধৰণৰ উৎসৱ, যেনে- মথনি, সাউঁৰি লোৱা ইত্যাদিৰ দৰে উৎসৱ-পাৰ্বণসমূহ উদযাপন কৰা হয়। লোক কৃষ্টিৰ ভিতৰত পৰম্পৰা সকলে লগ হৈ নাঙেলী গীত ইত্যাদি এনেদৰে পৰিৱেশন কৰে—

"আমৰ গছত কুলিয়ে বিনাই লগৰ
লগৰীক মাতি
গৰু-মহ চৰি ফুৰোঁতে তোক লেগি
মনত পৰেই মই মৰো ছাটি-ফুটি"।

দৰঙত জলসিঞ্চনৰ বাবে পৰম্পৰাগত পদ্ধতি অৱলম্বন কৰা হৈছিল। ৰজাঘৰীয়াৰ পৃষ্ঠপোষকতাত খন্দা বহু-পুখুৰীয়ে শুষ্ক-বতৰত কৃষি কাৰ্যত পানীৰ যোগান ধৰিছিল। উদাহৰণস্বৰূপে- লক্ষ্মীমপুৰ পুখুৰী, বলদেৱ পুখুৰী ইত্যাদি। নদী-নলাৰ পৰা সৰু সৰু খাল খান্দি পথাৰলৈ পানী অনাৰ ব্যৱস্থাও প্ৰচলিত আছিল এই সময়ত আহোম সকলে বানপানী ৰোধ কৰিবলৈ মথাউৰি নিৰ্মাণৰ দৰে বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিও প্ৰয়োগ কৰিছিল।

জিলাখনৰ কৃষকসকলৰ আৰ্থিক উন্নতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি চৰকাৰী বিভাগৰ জৰিয়তে কৃষকসকলক প্ৰশিক্ষণ আৰু উন্নত বীজৰ যোগান ধৰা হয়। কৃষকসকলৰ প্ৰশিক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত জিলাখনত অৱস্থিত 'দৰং কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ' ই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। য'ত উন্নত শস্যজাত, খাদ্যশস্যৰ পুষ্টি, কীট ব্যৱস্থাপনা, পশুপালন, উদ্যান শস্যৰ লগতে ফাৰ্ম যান্ত্ৰিকৰণৰ দৰে বিষয় সামৰি লয়। বৃটিছ শাসনৰ আগমনৰ লগে লগে দৰঙৰ পৰাম্পৰাগত কৃষি ব্যৱস্থাত এক ব্যাপক পৰিৱৰ্তন ঘটে। বৃটিছৰ মূল উদ্দেশ্য আছিল ৰাজহ-সংগ্ৰহ আৰু বাণিজ্যিক কৃষিৰ প্ৰসাৰ। বৃটিছে অসমত মাটি জৰীপ কৰি এক নতুন ভূমি ৰাজহ ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰে। যাৰ ফলত কৃষকসকলে কেৱল ধনত খাজনা আদায় কৰা নিয়মৰ বাবে তেওঁলোকে উৎপাদিত শস্য বজাৰত বিক্ৰী কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। বৃটিছৰ বৰ্দ্ধিত ভূমি ৰাজহ আৰু শোষণ মূলক নীতিৰ ফলত দৰঙৰ কৃষক সমাজ অতিষ্ঠ হৈ পৰিছিল। ইয়াৰ পৰিণতিত ১৮৯৪ চনত পথৰুঘাটত এক ঐতিহাসিক 'কৃষক বিদ্ৰোহ'ৰ সূচনা হয়। ৰাজহ বৃদ্ধিৰ প্ৰতিবাদ কৰা শতাধিক নিৰীহ কৃষক বৃটিছৰ গুলীত নিহত হোৱা ঘটনাই দৰঙৰ কৃষি ইতিহাসত এক কৰুণ অধ্যায় হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

দৰঙৰ কৃষি প্ৰণালীত জিলাখনৰ জলবায়ু, মাটিৰ প্ৰকাৰ আৰু জলসম্পদৰ প্ৰভাৱ মন কৰিবলগীয়া। জিলাখনৰ কৃষি ব্যৱস্থা আৰু অৰ্থনীতিৰ মূল ভেটি হ'ল ইয়াৰ মাজেৰে বৈ যোৱা নদ-নদীসমূহৰ। দৰঙৰ দক্ষিণ পাৰে অৱস্থিত মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বিভিন্ন উপনৈ, যেনে- বৰনদী, নোৱানৈ, ধুলশ্ৰী, মঙলদৈ নৈ আৰু ধনশিৰিয়ে জিলাখনৰ ভূ-খণ্ডক উৰ্বৰ কৰি তোলাৰ লগতে কৃষি কাৰ্যত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰভাৱ পেলায়। দৰং জিলাৰ মাটি প্ৰধানত পলসুৱা, যি খেতিৰ বাবে অতি উপযোগী আৰু ইয়াত পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে বালিচহীয়া আৰু [illegible] মাটি পোৱা যায়। ইয়াত প্ৰধানকৈ ধান, শাক-পাচলি, মাহ জাতীয় শস্য, তৈলবীজৰ আৰু মৰাপাট, কুঁহিয়াৰ, মাকৈ, চাহ খেতি আদি কৰা হয়।

জিলাখনৰ কৃষি কাৰ্যৰ পৰিসৰ বৃদ্ধি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰৰ আঁচনি, যেনে- প্ৰধানমন্ত্ৰী কৃষক সন্মান নিধি, ৰাষ্ট্ৰীয় খাদ্য সুৰক্ষা আঁচনি (NFSM), প্ৰধানমন্ত্ৰী কৃষি জলসিঞ্চন আঁচনি আদিয়ে যথেষ্ট সহায় কৰিছে। ঠিক তেনেদৰে খাৰুপেটীয়া অঞ্চলৰ লোকসকলে কৃষি কাৰ্যত জড়িত হৈ নিজকে স্বাৱলম্বী কৰি তোলাৰ লগতে অসমৰ আন ঠাইলৈও খাদ্য-শস্যৰ ৰপ্তানি কৰি বাণিজ্যিকভাৱে লাভৱান্বিত হৈছে।

দৰঙৰ এক উল্লেখযোগ্য কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উৎকৃষ্ট নিদৰ্শনস্বৰূপে ধলপুৰ কৃষি প্ৰকল্প অন্যতম। ২০২১ বৰ্ষত অসম চৰকাৰৰ অধীনত মুখ্যমন্ত্ৰী ড° হিমন্তবিশ্ব শৰ্মাদেৱৰ দ্বাৰা চৰকাৰী বেদখলমুক্ত মাটি মুকলি কৰি পশুপালন আৰু উদ্যান শস্যৰ দৰে প্ৰযুক্তিগত কৃষি ব্যৱস্থাৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। যি বৰ্তমান সময়ত এক বিশেষ উৎপাদনমুখী কৃষি ক্ষেত্ৰ হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

দৰঙৰ অধিকাংশ লোক কৃষিকাৰ্যত বানপানী আৰু গৰাখহনীয়াৰ লগতে জলসিঞ্চনৰ অভাৱ এক জটিল সমস্যা। ইয়াৰ লগতে বহু সময়ত কৃষকে উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ উচিত মূল্য নাপায় আৰু উৎপাদিত খাদ্য শস্য ৰপ্তানিৰ ক্ষেত্ৰতো কৃষকসকল বাধাৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হয়, যিটো কৃষক সমাজৰ বাবে এক ডাঙৰ সমস্যা বুলি পৰিলক্ষিত হৈছে। শেহতীয়াকৈ জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰভাৱৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ ৰাষ্ট্ৰীয় জলবায়ু স্থিতিস্থাপক কৃষি উদ্ভাৱন আঁচনিৰ জৰিয়তে দৰঙৰ কমাৰপাৰা গাঁৱত বিভিন্ন জলবায়ু সহনশীল শস্যৰ প্ৰচলন কৰা হৈছে, যিয়ে কৃষক সকলক যথেষ্ট সহায় কৰিছে।

সামগ্ৰিকভাৱে দৰঙৰ দৰে এনে কৃষিপ্ৰধান জিলাক আগুৱাই নিবলৈ চৰকাৰে ইয়াৰ কৃষকসকলক প্ৰশিক্ষণ, উন্নত-বীজ যোগানৰ দৰে বিশেষ পদক্ষেপসমূহ গ্ৰহণ কৰি আধুনিক কৃষি পদ্ধতিত গুৰুত্ব দিয়া উচিত।

~ নয়নিকা বড়া, পঞ্চম ষাণ্মাসিক ~
~ লনী প্ৰভা বৰা, পঞ্চম ষাণ্মাসিক ~

DARRANG'S WEEKLY MARKET
Where Trade Meets Tradition

Tangni Market :- Tangni Market stands as the heartbeat of the Pub-Mangaldoi area in Darrang District, coming alive every Saturday as the major weekly bazaar. A bustling hub of activity, it is a place where life pulses with colour, chatter and commerce. Here, goods are available at surprisingly affordable rates, making the market a cherished resource for locals. One of the largest markets that offers fresh, vibrant vegetables to an array of everyday essentials. It thrives as a center for agricultural trade, offering fruits, vegetables and other farm produce that burst with freshness. The market also hosts livestock trading, where cows, goats, ducks, and hens find new homes, adding a rustic charm to its lively atmosphere. Vendors from nearby villages flock here, bringing with them their finest product, creating a tapestry of sights, sounds and aromas. Whether you seek a bargain, fresh produce, or simply a slice of local life, Tangni Market is the soul of the community - a place where tradition and trade meet in perfect harmony.

Kharupetia Balugaon Daily Bazaar :- This bustling marketplace is the heartbeat of Darrang district located on NH-15 at Balugaon, Bologara. Farmers from every corner of Darrang bring their harvest here, where vegetables are sold fresh, abundant, and at the cheapest rates. But the bazaar is more than just vegetables - it offers everything from furniture to fertilizers, making it a one-stop marketplace for every need. Its fame rests on freshness, variety, and affordability, though the crowd and chaos demand vigilance against pickpockets. An oldest regulated mandi and a true wholesale haven, Kharupetia Bazaar remains a living symbol of Assam's agrarian wealth, where tradition meets trade under the open sky.

Banglagarh Market :- The market stretched across 29.5 bigah near NH-15. It is supervised by Mangaldai Zila Parisad yet owned by many hands, it thrives under the stewardship of tender-holder Parbin Nath. Friday are its grand showtime where cattle - 200, buffaloes, 300 cows and as many goats arrive in droves, their cries mixing with bargaining voices in a chaotic symphony. Here, even taxation is democratic: both buyer and seller pay ensuring misery is equalled shared. Beyond livestock, wood traders from Bodoguri bring timber from Dimakuchi, bamboo artisians and plastic invaders and pork stalls along NH-15 sizzle with the aroma of profits. In this melee of trade taxes and timeless tradition, Banglagrah market stands not merely as a commercial hub but as a live satire of rural economy chaotic resilient and endlessly fascinating.

Mangaldai town Women market (Saturday) :- The womens are great aspect of the society. To make a society self-reliant and independent women has its vital role. All women weekly market in Mangaldai - often referred to as the "women's market" - which showcasing the vibrant atmosphere and products offered. The special weekly market takes place every saturday on LNB Road in Mangaldai town, Darrang District Assam. It was launched back in 2019 under the leadership of then - MLA Guru Jyoti Das. The market is exclusively for women self-help group (SHGs), giving them a platform to sell their homemade and locally produced items - such as vegetables, tubers, pickles, pitha etc. Multiple woman's SHG join increating a strong sense of community and self-reliance and buyers often include everyday locals looking for fresh home-made and traditional products.

The markets of Darrang district support local trade and farming. They act as centers of both economy and culture for the people.

~ Mandira Singh, 5th Semester ~
~ Rohit Bose, 5th Semester ~

TOURISM IN DARRANG
Potential and Prospects

Darrang, a district in the India state of Assam, is a treasure trove of natural beauty, rich cultural heritage, and historical significance. Nestled in the Northeastern part of the country, Darrang offers a unique blend of scenic landscapes, wildlife, and cultural diversity making it an attractive destination for tourists. This topic explores the potential and prospects of tourism in Darrang, highlighting its key attractions, opportunities and challenges.

Khatara Satra is a historical and culturally significant vaishnavite institution in the Darrang district of Assam established in the year 1568 by Lechakonia Govinda Ata, a disciple of Srimanta Madhabdeva. It is a significant center for the preservation and progagation of sattriya culture and other artistic forms rooted in Neo vaishnavism. Every year the satra host Pacheti Utsav. In this Utsav thousands of people gathered in the satra. The Pacheti Utsav symbolised commond harmony. The Khatara satra is now a leading centre for research and promotion of sattriya culture. The Khatara satra is notable for being the only satra in Assam that doesn't have a satradhikar, but is manage by a governing commitee. This satra is a popular tourist destination of Darrang district and it is located about 22 km from Mangaldai town.

The Patharighat shaheed minor is a memorial site commemorating victims of the peasant uprising. It is an historical movement in the Darrang district of Assam, situated in the village of Patharughat. It commemorates the peasant martyrs of the 1894 Patharughat Peasant Uprising. In the 1894 Patharughat Peasant uprising, the British police fired on unarmed peasants, resulting in large number of deaths of the innosent peasant. The minor is a solemn reminder of historic struggle for justice and freedom against British rule in Assam.

Orang National park is located on the northern bank of the Brahmaputra River, Spanning the Darrang and Sonitpur district of Assam. It was establish as a wildlife santury in 1998 and declared as a national park in the year 1999. This national park covrs an area of appox. 279.60 sq.Km. This national park is a habitat for several Key species of mammals, Bird, rebities and also some species of turtles. Mammals like greater one harned rhinoceros, Malfuria elephant, Hog deer, wild pig, wild water Buffalo and Gangetic Dolphin. Around 222 species of birds are found like white pelican, Bengal Florican, Brahminy Duck, spot Billed Pelican etc. This national Park attracts a large number of tourist in the darrang district and activities like jeep safari etc helps in attracting the tourist to visit the place.

The Dhalpur shiva Mandir is a 5000 year old temple, it is beleived that it was built by Kirtan community in the 4th Century, It is located at the top of the Dhalpur hill in the middle of the river Brahmaputra in the Darrang district. It is known for its religious significance and historical heritage. Over the years the temple faced challenges due to encroachments, particularly from the late 1970's onwards. The Archaeologic department has discovered many age-old structures at the mandir site. The permanent building of the pre-historic temple was incagurated in the year 2023. The temple attracts a large number of devotees, especially during Maha shivaratri. The Dhalpur shiva Mandir Stands as a sacred sites with a rich cultural heritage of Assam.

~Bhaswati Saikia
3rd Semester~

দৰঙৰ সুৰ : থলুৱা লোকগীত

লোক সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত দৰং অতীতৰে পৰা চহকী। দৰংৰ লোক-কৃষ্টি অবিহনে অসমৰ লোক-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰখন আধৰুৱা। অতীতৰ পৰা চলি অহা এই লোক কৃষ্টি সমূহ মুখে মুখে প্ৰচলিত হৈ আছি বৰ্তমান কিছুসংখ্যকে লিখিত ৰূপ পাইছে আৰু কিছু সংখ্যক কালৰ সোঁতত উটি-ভাহি গৈছে। মঙ্গলদৈ থলুৱা ভাষা-শব্দ, গীত-মাত, ৰীতি-নীতি আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰভাৱে সকলো সকলো দিশতেই প্ৰদান কৰি আহিছে এটি নিজস্ব আছুতীয়াৰূপে।

অনুষ্ঠানমূলক গীত, ভক্তিমূলক গীত, কৰ্ম-সম্পৰ্কীয় গীত, বহুৱালি গীত, মালিতা আদি লোকগীত সাহিত্যৰ অন্তৰ্গত।

অনুষ্ঠানমূলক গীত :

বিয়াগীত : গৃহাশ্ৰমী লোকৰ দশকৰ্মৰ ভিতৰত বিবাহ এটি প্ৰধান সংস্কাৰ। ইয়াৰ আনুষ্ঠানিক কাৰ্যৰ মূল বিষয়-ধৰ্মীয় কৰ্ম আৰু বিবাহৰ পৰ্যায়ক্ৰমে বিয়াগীত পৰিৱেশন।

বিয়াগীতসমূহ প্ৰধানত, দুটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি—

- প্ৰথম শ্ৰেণীত :- প্ৰাচীন বৈদিক ক্ৰিয়া-কাৰ্যৰ লগত সঙ্গতি বহন কৰি দৰা কইনাৰ মধুৰ-মিলন তথা হৰ-গৌৰীৰ বসতি কামনা কৰি গোৱা গীত।

- দ্বিতীয় শ্ৰেণী :- নিন্দা পদ, যি পদৰ পৰা দৰা-কইনা, তেওঁলোকৰ সম্বন্ধীয়লোক, বিয়াৰ বামুন কোনো বাদ নকৰে। ধেমেলীয়া, আনন্দ সুখৰ পৰিস্থিতিৰে নিশাটো কটোৱাৰ উদ্দেশ্যেৰেই এই গীতৰ সৃষ্টি হৈছে।

বিয়াৰ পানীতোলা গীতৰ উদাহৰণ হল—

" কলপুলি পুতিলে কোনে দিলে বিচি, আমাৰ বাপুক
আইক টুৰাৰে এ, পশ্চিমলে পিঠি "।

মহখেদা গীত :

গাঁৱৰ গৰখীয়া বা যেতিয়ক পৰ্যায়ৰ ডেকা ল'ৰাই মূৰত পাগমাৰি, হাতত লাখুটি লৈ পদ গাই ঘৰে ঘৰে ঘূৰে। দৰংৰ এই জনপ্ৰিয় অনুষ্ঠান পৰিৱেশনৰ এটা নিৰ্দিষ্ট প্ৰক্ৰিয়া আছে। সন্ধিয়াৰ পৰা ওৰে নিশা এই অনুষ্ঠানটি চলে। গীতটিৰ মাজতেই তেওঁলোকে "আহ ভেল্কি আহৰে, ডেকী নাচন দিয়াৰে" বুলি কাঠনেকুকীক আহ্বান জনায় আৰু তেতিয়া কল চোচনীৰে ভালুক সদৃশ সজোৱা ব্যক্তি গৰাকীয়ে দলটিৰ মাজত সোমাই ভালুকৰ দৰে নৃত্য কৰে। তেওঁলোকৰ গীতৰ শেষত গায় :—

" ডাংৰৰ কাকা ডাংৰৰ বাউ
পইচা আছে ক'.... ক'ই
বাঁহৰ পাত চিকি মিকি
আমাক দিবি সিকি সিকি
বাহৰ পাত পকা পকা
আমাক দিব টকা টকা
হৰি ব'ল হৰি ব'ল "

• <u>সেৰা (চেৰা) ডেকু</u> ঃ- বাগ প্ৰধান সেৰা (চেৰা) ডেক সাধাৰণতে মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ বিবাহ উৎসৱৰ গীত। উচ্চাৰণ বিভ্ৰান্তিৰ বাবে সেৰা শব্দ চেৰা হ'ব পাৰে। ডেক শব্দই সুৰ অৰ্থ বুজায়।

• <u>নিচুকনি গীত</u> ঃ- নিচুকনি গীত অসমৰ লোক-সাহিত্যৰ অনুপম সৃষ্টি। দৰঙৰ নিচুকনি গীতৰ উদাহৰণ—
" নাই নাই নাই, হাপাই ভেতেলি খাই, বাঁহৰ ঝাপি মূৰত হাপা গোদৰ যায়"

• <u>চিয়াগীত</u> ঃ চিয়াগীত মংগলদৈ অঞ্চলত প্ৰচলিত পূৰ্ণব্ৰৈয়া বা কৰ গেলিয়া একত পন্থাৰ উপাসনাৰ বিভিন্ন স্তৰত সেৱা ভক্তি ধৰ্ম সম্বলিত গীত। "গুৰু" এই ভক্তিঠাবাৰ মূল আৰাধ্য দেৱতা বাবে প্ৰত্যেক গীতৰ শেষত গুৰু-জনাক স্মৰণ কৰে।

• <u>মজুৰী নাম</u> ঃ- মজুৰী নাম বা ভকতীয়া নামত পৰিৱেশিত দেহবিচাৰৰ গীত ঃ মঙ্গলদৈৰ মজুৰী নাম বা ভকতীয়া নামানুষ্ঠানত প্ৰধানকৈ গোৱা হয় দেহ বিচাৰৰ গীত।
মজুৰী, ৰামকৰতল, মঞ্জুৰা, কেৰেপ, কোলবোং আদি বাদ্য সঙ্গত কৰি দলীয় ভাৱে, চয় ৰাইজে গোৱা এই আধ্যাত্মিক তত্ত্ব সম্বলিত উপদেশমূলক গীত এই ধৰণৰ—

দিহা ঃ অ' মোৰ দেহৰ ভৰসা নাই ৰে
কোন দিনা পাগল শৰীৰ
কোন দিনা যাই চলি অ'।
পদ ঃ- অ' হৰি এ
ধন-ধন বুলি।

• <u>নাঙেলী গীত</u> ঃ- নাঙেলী গীত গৰু চৰোৱা গৰখীয়াসকলৰ ভাবাবেগ প্ৰকট ৰূপ আৰু বহল মুকলি পথাৰ ইয়াৰ জন্ম ক্ষেত্ৰ। 'নাঙলী' শব্দই মঙ্গলদৈত অশ্লীলতাৰ কথা সূচায়। কোনোৱে অশ্লীল কথা কলে বা অশ্লীল বাক্যৰে হাই-কাজিয়া কৰিলে তাক 'নাঙলী মাৰা' বুলি কয়। উদাহৰণস্বৰূপে ঃ—
"নাঙেলী একুৰি নাঙেলী দুকুৰি, নাঙেলী ওৰ কুৰি,
সিপাৰৰ গৰখীয়াই মতজোৰ কৰিছে নাঙেলী নাম্মাৰিবি বুলি।"
এনেধৰণৰ বহুতো লোক জীৱনৰ লগত জড়িত গীতেৰে দৰঙৰ লোক-সংস্কৃতিৰ উঁৱাল চহকী হৈ আছে।

~ গায়ত্ৰী নাথ
পঞ্চম ষাণ্মাসিক ~

দৰঙৰ ওজাপালি আৰু অন্যান্য লোকনৃত্য

নৃত্য অসমীয়া সংস্কৃতিৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ। বিভিন্ন পৰম্পৰাগত পৰিৱেশন কলাৰ ভিতৰত ওজাপালি এক অন্যতম। প্ৰধানতঃ ব্যাসগোৱা বা ব্যাসৰ আৰু সুকনানি নামে পৰিচিত দৰঙৰ দুয়োবিধ ওজাপালিয়েই লোকনাট্যৰ বৈশিষ্ট্যৰে সমৃদ্ধ। ওজাপালিক 'কথাস্কাৰ' ৰীতি-নীতিৰ পৰা উন্নত বুলিও জনা যায় আৰু জনসাধাৰণৰ সমাৱেশত অনুষ্ঠিত হয়। ওজাপালিক দৰঙী ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অনুষ্ঠিত সাংস্কৃতিক কাৰ্য্যকলাপ হিচাপে গণ্য কৰা হয়। তলত দুটা ওজাপালিৰ এনেৰ বিষয়ে বিতং কৈ আলোচনা কৰা হ'ল —

(ক) <u>ব্যাস সংগীত বা বিয়াহৰ ওজাপালি</u>: পুৰণি মতবাদ মতে, সংগীতাচাৰ্য সৰ্বানন্দ ব্যাসে সংগীত আৰু ব্যাস নৃত্য পাৰিজাতি নামৰ অপেশ্বৰী ৰমণীৰ পৰা লাভ কৰিছিল। এই ওজাৰ একমাত্ৰ বাদ্য যন্ত্ৰ হ'ল কাঁহৰ তাল। ওজাৰ লগত ৪ বা ৬জন পালি থাকে। পালিসকলে মূৰত বগা পাগ, হাতত বগা হাত কটা দুয়োকাষে জেপ থকা চোলা ব্যৱহাৰ কৰে। ওজাজনে মূৰত চৌকনীয়াকৈ পাগুৰি, চুলিৰ খোপা, কপালৰ মাজত বগা চন্দনৰ ফোঁট লয়। গাত চোগা চাপকন চোলা, ডিঙিত তাৰ মাদলী, কাণত কণ্ঠী, হাতত গামখাৰু, পিন্ধে। কঁকালত ভৰিলৈ ওলমি পৰা বগা জামা, কান্ধৰ ওপৰেৰে নমাই আনি কঁকালত বান্ধি লয়। ভৰিৰ ওপৰত ঘুণ আঙুলিত নেপুৰ বেকা কৰি বান্ধি লয়। এই ব্যাসৰ ওজা দৰঙত অতিকৈ প্ৰচলিত বিশেষকৈ জেঠমাহৰ সপ্তাহত।

(খ) <u>সুকন্নানী ওজাপালি</u>: মনসা পূজাৰ লগত সুকন্নানী ওজাপালি ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত। এই সুকন্নানী ওজাপালীয়ে বেউলা লখিন্দৰৰ কাহিনী সম্বলিত পদ্মপুৰাণৰ গীতসমূহ গায় আৰু এই পদসমূহ পৰিৱেশন কৰোঁতে খুটিতাল ব্যৱহাৰ কৰে। বিশেষকৈ সুকবি নাৰায়ণদেৱৰ বিৰচিত পদ্মপুৰাণৰ গীতসমূহ গোৱা কাৰণে এই ওজাপালিক সুকন্নানী বোলা হয়। ওজাপালি অনুষ্ঠানটিত এজন ওজা, এজন দাইনা-পালি আৰু ৩-৪ জন পালি থাকে। সুকন্নানী ওজাপালিৰ মনসা পূজাত এটি ধৰাবন্ধা নিয়ম আছে সেইটো হ'ল জয়ঢোল মাৰা বা বজোৱা। জয়ঢোলৰ কেইটামান বাদি হ'ল - দেওবাদি, পানীতোলাবাদি, প্ৰদক্ষিণবাদি, যোগান বাদি, বলিকটাবাদি, গোৰবাদি, কচাৰীবাদি, ৰণচণ্ডীবাদি ইত্যাদি।

সুকন্নানী ওজাপালিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈছে দেওধনী নৃত্য। অসমৰ অবিধ পুৰণিকলীয়া নৃত্য। দৰঙত দেওধনী নৃত্য বেছি জনপ্ৰিয়। দৰঙৰ দেওধনীসকলে মাৰৈ বা মনসা পূজাতহে নাচে। দেওধনীৰ লগত সুকন্নানী ওজাপালি অনুষ্ঠান অপৰিহাৰ্য্য। দেওধনী'ৰ অৰ্থ হ'ল ভগৱান বা দেৱতাৰ শব্দ বা কণ্ঠ।

<u>পুতলা নাচ</u>: পুতলা নাচ পুতলা বা পাপেট সমূহক সূতা লগাই ওপৰৰ পৰা পৰিচালনা কৰা এক কলা। দৰং জিলাত পুতলা নাচ এক প্ৰাচীন লোককলা। ই এক মনোৰঞ্জনৰ মাধ্যম হোৱাৰ লগতে সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যৰো অংশ। ইয়াক পুতলা ভাওনা বুলি কোৱা হয়। পুতলা নাচত ব্যৱহৃত পুতলাবোৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী যেনে কুঁহিলা আৰু বাঁহৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা হয়। সুমধুৰ সংলাপৰ বাবে বিশেষ পেপাঁ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পুতলাবোৰ সূতাৰে বান্ধি ওপৰৰ পৰা

নিয়ন্ত্ৰণ কৰা হয়। শিল্পীসকলে এই পুতলাবোৰক বিভিন্ন কাহিনী বা ঘটনাৰ অভিনয় কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰে।

ঢেপা-ঢুলীয়া: দৰং জিলাত পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা এক দলীয় নৃত্যৰ অনুষ্ঠান হৈছে ঢেপা ঢুলীয়া। এই লোক সংস্কৃতি গীত, বাদ্য বা বাদক আৰু নৃত্যৰ সুসমন্বয়ত পৰিৱেশন কৰা হয়। এই নৃত্য অনুষ্ঠানত জয়ঢোল, তাল ব্যৱহাৰ কৰে। শিল্পীসকলে গাত চুৰ্টি কামিজ বা গেঞ্জি পিন্ধে, মূৰত পাগুৰি মাৰে, কঁকালত গামোচা বান্ধে, চুটিকৈ আঁঠুমূৰীয়া ধুতি পিন্ধে। মুখ্য ঢুলীয়াজনে হাতত খাৰু আৰু কাণত কেৰু বা কাণফুলি পিন্ধাৰ নিয়ম আছে। দৰং জিলাৰ ডাঙৰ-ডাঙৰ সভা-সমিতি, দেউল উৎসৱ, ৰাজহুৱা সভা, ব্যক্তিগত অনুষ্ঠান (বিয়াৰ পানী তোলা, সুৱনী-ৰুৱনী কাৰ্যত, দৰাই-কইনাক আনিবলৈ যোৱা) আদিত শিল্পীসকলে ঢেপা ঢুলীয়া অনুষ্ঠান পৰিৱেশন কৰে।

ঝাতিয়া-উঠা নৃত্য: বিয়া বা সাদী উপলক্ষে চাহ শ্ৰমিক সকলে নৃত্য কৰে। বিশেষকৈ যেতিয়া কইনা ঘৰলৈ দৰা আৰ্থী বিয়াৰ দিনা ৰাতি আহে তেতিয়া কইনা ঘৰীয়াৰ মাজা কলগুলিৰ ওপৰত উভয় পক্ষৰ লোকে এক প্ৰকাৰ যুদ্ধ নৃত্য কৰে। ইয়াক ঝাতিয়া-উঠা বোলে।

ওজা-পালি, দেওধনী নৃত্য, আদি হৈছে অসমৰ প্ৰাচীন আৰু জনপ্ৰিয় লোক-কলা। ওজাপালি দৰং জিলাৰ এক অৰ্ধনাট্যধৰ্মী পৰিৱেশন শৈলী। অসমৰ পুৰণিকলীয়া দেও-ধনী নৃত্য দৰংত বেছি জনপ্ৰিয়। এইসমূহ লোক-কলাই দৰঙী কলা-কৃষ্টিৰ ভঁৰাল চহকী কৰি ৰাখিছে।

~ৰাজশ্ৰীমা কাশ্যপ, পঞ্চম ষাণ্মাসিক~

~শুচী শৰ্মা, পঞ্চম ষাণ্মাসিক~

খুলীয়া ভাউৰীয়া: দৰঙৰ এক আপুৰুগীয়া কলা

দৰঙৰ লোক-সংস্কৃতিৰ ধ্বজাবাহক এক অন্যতম পৰিৱেশ্য কলা হ'ল খুলীয়া ভাউৰীয়া। খুলীয়া ভাউৰীয়া শব্দ দুটা খুলীয়া অৰ্থাৎ 'খোল বাওঁতা' আৰু ভাউৰীয়া অৰ্থাৎ 'ভাও দিওঁতা' এই শব্দ দুটাৰ যোগত হৈছে। খুলীয়া ভাউৰীয়া অভিনয়, সংলাপ, গীত-নৃত্য আৰু কৌতুকৰ সমাহাৰ। এই অনুষ্ঠানটি স্থানীয় কলা-কুশলীৰ দ্বাৰাই অনুষ্ঠিত কৰা হয়। নাটৰ আৰম্ভণিৰ পৰা সামৰণিলৈ খোলৰ বাজনাৰ জৰিয়তে দৰ্শকক কাহিনীৰ অগ্ৰগতি আৰু সামৰণিৰ ইংগিত জনাই আহে। দৰঙত ষোড়শ শতিকাৰ শেষ ভাগত নাইবা সপ্তদশ শতিকাৰ মাজভাগ বা শেষ ভাগত লেচাকনীয়া গোবিন্দ আতৈয়ে দৰঙৰ পশ্চিমাঞ্চলত প্ৰতিষ্ঠা কৰা মাটৰা সত্ৰৰ অংকীয়া নাটৰ পৰাই গজালি মেলি খুলীয়া ভাওনাৰ উৎপত্তি হোৱা বুলি অনুমান কৰা হয়।

খুলীয়া ভাউৰীয়া পৰিৱেশন কৰা হয় দৰঙৰ প্ৰাচীনতম তথা জনপ্ৰিয় ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান গোন্ধচৌপৰী সভা অথবা ৰাজহুৱা উৎসৱত। বাসুদেৱ পূজাৰ দিনা গোটেই ৰাতি গীত, নৃত্য, বাদ্য অভিনয়ৰে বাসুদেৱক উপাসনা কৰা হয়। খুলীয়া ভাউৰীয়াৰ দল একোটিত এজন ওজা থাকে। তেওঁ একেধাৰে মঞ্চ নিৰ্দেশক, পৰিচালক আৰু অন্যতম গায়ক। ওজাৰ সহায়কৰূপে চাৰি-পাঁচজন পালি থাকে, যিয়ে ওজাই লগাই দিয়া গীত-পদ দোহাৰে। ওজা আৰু পালিৰ লগে লগে খুলীয়াই নৃত্যসহ খোল বজায়। এনেধৰণে প্ৰায় বিশ-পঁচিশজনীয়া দল এটাই ভাওৰীয়া প্ৰদৰ্শন কৰে।

খুলীয়া ভাউৰীয়াৰ কাহিনীভাগ মূলতঃ ৰামায়ণ, মহাভাৰত পুৰাণ, উপ-পুৰাণ আদিৰ পৰা গ্ৰহণ কৰা হয়। তদুপৰি সামাজিক আৰু ঐতিহাসিক কাহিনীৰ নাট্যৰূপো প্ৰদৰ্শন কৰা হয়। খুলীয়া ভাউৰীয়াৰ উপভোগ্যতা নিৰ্ভৰ কৰে বহু সময়ত বহুৱা বা কৌতুক অভিনয়ত। বহুৱা মূল নাটকৰ লগত জড়িত নহয় যদিও কোনো কোনো নাটৰ মূল কাহিনীৰ অংশ হ'ব পাৰে। ইয়াৰোপৰিও সামাজিক সমস্যা, সামাজিক বিসংগতি, সামাজিক আচৰণৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰা লোকৰ কাৰ্য আদিৰ কৌতুকপূৰ্ণ অভিনয় কৰে। বহুৱাৰ মূল কাৰ্য দৰ্শকৰ মাজত হাস্যৰসৰ সৃষ্টি কৰা। ভাউৰীয়া সাধাৰণতে ৰাতি দহমান বজাৰ পৰা ৰাতিপুৱা নোহোৱালৈকে পৰিৱেশন কৰা দেখা যায়। ৰাতিৰ ভিতৰতে কোনো নাটৰ সামৰণি পৰিলে আন নাট প্ৰদৰ্শন কৰিবলগীয়া হয়।

ভাওৰীয়া পৰিৱেশনৰ বাবে বিভিন্ন সাজ-সজ্জাৰ প্ৰয়োজন হয়। চৰিত্ৰ অনুসাৰী সকলোৰে সাজ-সজ্জা ভিন্ন হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। যেনে, ৰজাৰ চৰিত্ৰৰ বাবে ৰাজকীয় পোছাক, বিভিন্ন মালা-অলংকাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰোপৰি, কেতিয়াবা পুৰুষেও স্ত্ৰী সুলভ সাজ-পাৰ পৰিধান কৰি স্ত্ৰীৰ অভিনয় কৰে। কোনো চৰিত্ৰই মুখা ব্যৱহাৰ কৰে। হালধি, ফাকু, চূন, সেন্দুৰ, গধূলি গোপালৰ গুটি আদি বিভিন্ন ৰং হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। বাঁহ, কাঠ, তামোলৰ ঢেকুনা, কুহিলা আদিৰে মুখা তৈয়াৰ কৰি লোৱা হয়। দৈত্য-দানৱ, বান্দৰ আদিৰ বাবে মৰাপাটেৰে সাজি লোৱা হয় বিশেষ জামা। ওজাৰ সাজ বুকুফলা চোলা, সৰু চুৰিয়াৰ ওপৰত জামা থাকে, ককালত বান্ধনী, মূৰত মনি-মুকুটা মেচোৱা বাহৰ দৈ আৰু ৰঙ-বিৰঙৰ অন্যান্য সামগ্ৰী। পদ পৰিৱেশনৰ সময়ত এখন হাতত এখন ৰুমাল আৰু আনখন হাতত থাকে এটি চোৱৰ। আনহাতে, খুলীয়া আৰু তালুৱৈৰ পিন্ধনত ধুতি আৰু চোলা, মূৰত পাগুৰি আৰু কপালত ফোঁট।

সাধাৰণতে, আহল-বহল মুকলি ঠাই নাইবা ৰাজহুৱা গোঁসাই ঘৰৰ সন্মুখত ভাওৰীয়া উঠা ঠাই নিৰ্ধাৰিন কৰা হয়। ভাওৰীয়া উঠা ঠাইক খলা বা খোলা বুলি কোৱা হয়। খলাৰ ওপৰত কাছৰ পিঠিৰ আকৃতিত এখন ৰভা দিয়া হয় (পুবা-পশ্চিমাকৈ)। ৰভাৰ দক্ষিণ-পশ্চিম কোণত ছো ঘৰ থাকে। ৰভাখনৰ মাজ অংশ অভিনয়ৰ স্থান হিচাপে নিৰ্ণয় কৰা হয়। তাৰ দুয়োফালে অভিনেতাসকল ওলোৱা সোমোৱা কৰিবলৈ বাট ৰখা হয়। খলাখন পোহৰাই ৰাখিবৰ বাবে আৰিয়া ব্যৱহাৰ কৰা হয়। আৰিয়া হৈছে কেঁচা বাঁহৰ মূৰত কেৰাচিন ভৰাই তাত মৰাপাটৰ দীঘল অলিতা দি জ্বলোৱাৰ ব্যৱস্থা। খুলীয়া ভাওৰীয়াৰ আন আন চৰিত্ৰৰ লগতে 'আৰিয়া-ধৰা' এটা মুখ্য চৰিত্ৰ। খোলাৰ উত্তৰ-পূব কোণটো বিশেষভাৱে ৰখা হয় গোঁসাই আৰু পুৰোহিতৰ বাবে। খোলাৰ পূবফালে বয়সীয়াসকলৰ, দক্ষিণ দিশত ডেকা আৰু কিশোৰসকলৰ আৰু উত্তৰ দিশত মহিলাসকলৰ বাবে আসন ৰখা হয়। সাধাৰণতে আসন হিচাপে ধাননৰৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

'খোল ঘাতা' অৰ্থাৎ খোল বাদনৰ জৰিয়তে খুলীয়া ভাওৰীয়া অনুষ্ঠানৰ আৰম্ভ হয়। ইয়াৰ পাছতে সোঁহাতেৰে চোৱৰ নচুৱাই বিভিন্ন নৃত্যভংগী প্ৰদৰ্শন কৰি ওজাই ৰংগমঞ্চত প্ৰৱেশ কৰে। তেওঁৰ প্ৰৱেশৰ আগমুহূৰ্তত খুলীয়া আৰু তালুৱৈৰ খোল আৰু তালৰ বাজনাৰে ওজাৰ প্ৰৱেশৰ সূচনা দিয়ে। কেইমুহূৰ্তমান সময় নৃত্যভংগী প্ৰদৰ্শন কৰাৰ অন্তত ওজাই বন্দনা গীত লগাই দিয়ে আৰু পালিসকলে সেই গীত দোহাৰে।

উদাহৰণস্বৰূপে,

দিহা: অ' হৰি প্ৰভু নাৰায়ণ ।
পদ: বন্দিম মই কৃষ্ণৰ চৰণে মনে ধৰো ।
প্ৰথমে বন্দো আমি মাৰ সৰস্বতী.....
.... প্ৰনাম কৰো শিৰে সনাতন ।।

ওজাৰ পিছে পিছে এজন খুলীয়া আৰু তালুৱৈয়ে খোল তাল সংগত কৰি নৃত্য কৰে। চৰিত্ৰ সমূহৰ বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনৰ লগত সংগতি ৰাখি ওজা আৰু পালিয়ে গীত-পদ আবৃত্তি কৰে আৰু বাদ্য-বাদকসকলে খোল আৰু তাল সংগত কৰে।

আধুনিক নাটকৰ সৃষ্টিৰ ফলত যদিও প্ৰাচীন নাট্য শ্ৰেণীৰ ৰুচিৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিলেও সমগ্ৰ দৰং জিলা, মৰিগাঁও জিলাৰ উত্তৰ অংশ আৰু পূব কামৰূপৰ অনামৰী জনগণৰ মাজত ই এতিয়াও জনপ্ৰিয়। এটা সময়ত খুলীয়া ভাওৰীয়াৰ নাটকসমূহ মৌখিকভাৱে প্ৰচলিত আছিল। পৰবৰ্তী সময়ত ই লিখিত ৰূপ পালে। বৰ্তমান জনমাধ্যমসমূহে আধুনিক মানুহে সহজে মনোৰঞ্জন দিব পৰা হেতুকে নাট্য দলসমূহৰ সমাদৰ কমি আহিছে। এই লোক নাট্যসমূহে গাঁওসমূহৰ নিজা সাংস্কৃতিক পৰিচয় দাঙি ধৰাৰ উপৰিও গাঁৱৰ মাজত পাৰস্পৰৰ ঐক্য-সংহতি বজাই ৰাখি জনসাধাৰণৰ মাজত আধ্যাত্মিক পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰাত অৰিহণা যোগাইছিল।

সহায়ক গ্ৰন্থ:

১) অসমৰ লোক-সংস্কৃতিৰ আভাস, ড° নবীন চন্দ্ৰ শৰ্মা ।
২) ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ লোক সংস্কৃতি, ড° নবীন চন্দ্ৰ শৰ্মা,
৩) অসমৰ লোক পৰিৱেশ্য কলাৰ আভাস ।
৪) অসমৰ লোকনাট: খুলীয়া ভাওৰীয়া, ড° বিজয় কুমাৰ শৰ্মা ।

~প্ৰিয়ংকা দাস
পঞ্চম ষাণ্মাসিক~

দৰঙত প্ৰতিষ্ঠিত সত্ৰসমূহ আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান

সত্ৰ হৈছে মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ অসমত নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা এক অনুষ্ঠান। 'সত্ৰ' শব্দটোৰ আভিধানিক অৰ্থ হৈছে অধিবেশন, হোম যজ্ঞানুষ্ঠান, নিৰাসস্থান। ইষ্টদেৱতাক উপাসনা কৰা, ধৰ্মীয় তত্ত্ব চৰ্চা কৰা আৰু প্ৰসাৰ ঘটোৱা সত্ৰৰ মাই লক্ষ্য। ধৰ্ম চৰ্চাৰ উপৰিও সত্ৰসমূহ মহাপুৰুষীয়া আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি যেনে: বৰগীত, সত্ৰীয়া নৃত্য, দশাৱতাৰ নৃত্য আদিৰ লগতে পুৰণি পুথি-পাজি আৰু আন আন বুৰঞ্জীমূলক সমলৰ ভঁৰাল।

দৰং জিলাত স্থাপিত সত্ৰসমূহৰ ইতিহাস তলে ধৰণৰ ⟶

<u>মটৰা সত্ৰ</u>: ১৫৬৮ খ্ৰীষ্টাব্দত মহাৰাজ নৰনাৰায়ণৰ শাসনকালত "মটৰা সত্ৰ" স্থাপন কৰা হৈছিল। এই সত্ৰখন দৰং জিলাৰ দিপীলাৰ মটৰা অঞ্চলত অৱস্থিত। মাধৱদেৱে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম তথা একশৰণ নামধৰ্মৰ বাণী বিস্তাৰৰ বাবে 'গোবিন্দ আতৈ'ক দৰঙলৈ প্ৰেৰণ কৰে। "গোবিন্দ আতৈ" আছিল মাধৱদেৱৰ অন্যতম শিষ্য। তেওঁৰ ঘৰ আছিল বৰ্জিয়াৰ লেচাকণীয়া গাঁৱত।

সেই সময়ত, মটৰা অঞ্চলটোত 'মট' জনজাতীয় লোকসকল বাস কৰিছিল, যি সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠাত আতৈজনক বাধা দিছিল। গোবিন্দ আতৈয়ে তেওঁলোকক আধ্যাত্মিক কৌশলেৰে শৰণ দি ধৰ্মৰ পথত আনে, যাৰ ফলত সত্ৰখনে জন্ম লয়। তেৱেঁই মটৰা সত্ৰত প্ৰথমে "পাচেতি" আৰু দধিমথন" উৎসৱৰ পৰম্পৰা আৰম্ভ কৰিছিল। প্ৰতিবছৰে ভাদ আৰু আহিনৰ সংক্ৰান্তিত এই উৎসৱ অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

পাচেতি শব্দটো সংস্কৃত "পঞ্চ" শব্দৰ পৰা আহিছে। এই উৎসৱত দধিমথন কৃষ্টি, নাম-প্ৰসংগ, পাল-নাম, লোকগীত আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ লোক-নৃত্য অনুষ্ঠিত কৰা হয়। দধিমথনত শিশু কৃষ্ণৰ লীলাসমূহ নৃত্য-গীতৰ জৰিয়তে প্ৰদৰ্শন কৰা হয়।

<u>দেৱানন্দ সত্ৰ</u>: মহাপুৰুষ "শ্ৰীশ্ৰী দামোদৰ দেৱৰ নিৰ্দেশনা ক্ৰমে" দেৱানন্দ সত্ৰ" প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল। এই সত্ৰখন ডিপাঝাৰ মহকুমাৰ অন্তৰ্গত হাজৰিকাপাৰা অঞ্চলত অৱস্থিত।

দৰং জিলাত অনুষ্ঠিত বিভিন্ন উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত "দেৱানন্দ সত্ৰ'ত উদ্‌যাপিত হোৱা "সাগৰমন্থন" উৎসৱ নিঃসন্দেহে অন্যতম। তাৰোপৰি মঙেশী, জন্মাষ্টমী, নন্দোৎসৱ, বোকাপেক্তনা আদি নানা উৎসৱ এই সত্ৰত পালন কৰা হয়।

<u>শ্ৰীশ্ৰী শিয়ালা বৈষ্ণৱ সত্ৰ</u>: শ্ৰী শ্ৰী শিয়ালা সত্ৰখন দৰং জিলাৰ এক অন্যতম প্ৰাচীন সত্ৰ। সত্ৰখন মূলতঃ মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু শ্ৰীশ্ৰী মাধৱদেৱৰ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ আধ্যাত্মিক আৰু সাংস্কৃতিক আদৰ্শ প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰৰ উদ্দেশ্যে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল। এই সত্ৰখন ঐতিহাসিক ডিপাঝাৰ বিধানসভা সমষ্টিৰ পাথৰিঘাট ৰাজহ চক্ৰৰ অন্তৰ্গত দেওমৰনৈ গাঁৱত অৱস্থিত।

সত্ৰখনৰ কাহিনী অনুসৰি শিয়ালা গোসাঁইৰ প্ৰভাৱশালী আধ্যাত্মিক শক্তি আৰু কৰ্মৰ ফলত স্থানীয় ৰজা আৰু ৰাইজে বৰগীত, নাম-প্ৰসংগৰ মাধ্যমেৰে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম বঢ়োৱাৰ কাৰ্য অব্যাহত ৰাখে। শিয়ালা

গোঁসাইৰ এক অভিশাপৰ কথা মন্দিৰৰ লগত জড়িত, যাৰ ফলত নদী শুকাই গৈ 'মৰনৈ' নামেৰে পৰিচিত হয়। সেই অভিশাপো দৰঙৰ স্থানীয় কিংবদন্তীসমূহৰ ভিতৰত আছে। শ্ৰীশ্ৰীশিয়ালচ সত্ৰত ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্মৰ উৎসৱৰ দিনা উলাহ-মালহেৰে জন্মাষ্টমী পালন কৰে আৰু সেইদিনা সত্ৰসমূহলৈ বহুতো ভক্তৰ সমাগম ঘটে।

শ্ৰীশ্ৰীবৰ উতলা সত্ৰ: ঐতিহাসিক তথ্যমতে ১৬শ শতিকাৰ মাজভাগত দৰঙী ৰজা চন্দ্ৰ নাৰায়ণে সত্ৰ কিছুমান স্থাপন কৰিছিল। সেই সময়তে দৰঙী ৰজাৰ নিৰ্দেশানুসাৰে, দৰং জিলাৰ অন্তৰ্গত উতলা অঞ্চলৰ মাজ-মজিয়াত মহন্তাধিকাৰ গুৰুদেৱে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰাৰ্থে "উতলা সত্ৰ' নামেৰে এখন সত্ৰ স্থাপন কৰে। সত্ৰখনত "পাচেতি" নামেৰে এটি উৎসৱ পালন কৰা হয়। প্ৰথম অৱস্থাত 'পাচেতি' উৎসৱটো ভাদ আৰু আহিন মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনাখন পালন কৰিছিল। নিয়মমতে শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্মাষ্টমীৰ ঠিক পাঁচদিন পিছতে এই উৎসৱটি পালন কৰিব লাগে, কিন্তু সেই সময়ত কৃষি কাৰ্যত স্থানীয় বাসিন্দাসকলে ব্যস্ত থাকিবলগীয়া হোৱা হেতুকে এই উৎসৱটি কাতি আৰু আঘোণ মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনাখন পাতৰ সিদ্ধান্ত কৰে।

উপৰত উল্লেখিত সত্ৰসমূহৰ উপৰিও দৰং জিলাত বহুকেইখন সত্ৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। যেনে - ৰত্নৱলী সত্ৰ, ভাগৱতী সত্ৰ, মাৰ্দ্ধ বিজুলীবাৰী, ৰঘুনাথ মোহৰণী সত্ৰ ইত্যাদি।

এই ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানসমূহৰ বাহিৰেও দৰঙৰ প্ৰতিষ্ঠিত নাৰিকলি শিৱমন্দিৰ, ধলপুৰ শিৱধাম, কাপোৰপুৰি থান আদিৰ লগতে ইছলাম ধৰ্মাৱলম্বী লোকসকলৰ বৰমছজিদ ও অন্যতম।

নাৰিকলি শিৱ মন্দিৰ: দৰং জিলাৰ শিপাঝাৰ সমষ্টিৰ অন্তৰ্গত নাৰিকলি শিৱ মন্দিৰ এক ঐতিহ্য মণ্ডিত মন্দিৰ। গুৱাহাটীৰ পৰা বাইহাটা চাৰিআলি হৈ তেজপুৰলৈ যোৱা ১৫নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ কাষতে এই মন্দিৰটো অৱস্থিত। এই মন্দিৰৰ প্ৰধান উৎসৱ শিৱৰাত্ৰি পূজা। অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ জ্ঞানি-জ্ঞানী শাস্ত্ৰীক ব্যক্তিসকলে ভাগৱত পাঠ কৰে।

ধলপুৰ শিৱধাম: ধলপুৰ শিৱধাম শিপাঝাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ পৰা ১৫কিলোমিটাৰ দক্ষিণে দৰং জিলাৰ সীমান্তৱৰ্তী স্থানত অৱস্থিত। এই শৈৱ্য পুণ্য তীৰ্থ আৰু ইয়াৰ চাৰিওফালে অ'ত-ত'ত অযত্নভাৱে পৰি থকা বিভিন্ন মূৰ্তি, শিলত কটা চিত্ৰ আৰু আচৰিত ধৰণৰ লিপিসমূহে হিন্দুধৰ্ম আৰু সভ্যতা সংস্কৃতিৰ এক স্বৰ্ণময় ঐতিহ্যৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰে।

কাপোৰপুৰী থান: দৰং তথা অসমৰ ঐতিহ্যমণ্ডিত থান কাপোৰপুৰী মন্দিৰৰ বিষয়ে প্ৰচলিত জনশ্ৰুতি অনুসৰি কছাৰীঝাৰৰ অঞ্চলত বাস কৰা ডুগৰাকী মহিলাক ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সোঁতিৰ পৰা মন্দিৰটো লৈ আহিবলৈ দেখুওৱা হৈছিল। ঠিক সেইমতে পিছদিনা আইডুগৰাকীয়ে মূৰত কাপোৰেৰে মেৰাই শৰাই ধূপ-ধূনাদি লৈ নদৰে সেই পীঠসমূহ তাৰ পৰা উঠাই আনিছিল। পীঠ দুখন কাপোৰেৰে মেৰিয়াই আনোতে ধূপ-ধূনাৰ জুয়ে কাপোৰখন পুৰিছিল। সেইবাবে এই মন্দিৰৰ নাম কাপোৰপুৰি নামেৰে জনশ্ৰুতি আছে।

বৰমছজিদ: দৰংৰ বৰমছজিদ মঙ্গলদৈ চহৰৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত।

দৰং জিলাখনে নিজৰ ইতিহাস, সংস্কৃতি, ধৰ্মীয় মঠ-থান আৰু প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ বাবে অসমত এক বিশেষ স্থান দখল কৰি আছে।

~ প্ৰণামিকা কাকতি, প্ৰথম ষান্মাসিক ~

~ ধৃতিশ্ৰী চহৰীয়া, প্ৰথম ষান্মাসিক ~

দৰঙৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহ

উৎসৱ অনুষ্ঠান এক সামাজিক ব্যাপাৰ। ই লোক-সংস্কৃতিৰ এক অন্য তম। দৰঙৰ হিন্দু লোকসকলে উদ্‌যাপন কৰা প্ৰধান উৎসৱসমূহৰ ভিতৰত ব'হাগৰ দোমাহী, দেউল, আমেতি, পাচেতি, দুৰ্গাপূজা, কালীপূজা, লক্ষ্মীপূজা, সৰস্বতী পূজা, জগদ্ধাত্ৰী পূজা, ৰাস পূজা, মথেনী, কাতিৰ দোমাহী, মাঘৰ দোমাহী, বৰসবাহ ফাকুৱা, চড়ক পূজা বা গোন্ধ, চৌপৰী সভা, বালিকুচী সভা, একত সেৱা আদি উল্লেখযোগ্য।

যদিও উল্লেখিত উৎসৱসমূহ পৰম্পৰা অনুযায়ী উদযাপন কৰা হয় তথাপি দৰঙৰ লোক-উৎসৱসমূহক চাৰিটা শ্ৰেণীবিভাগত পোৱা যায়। তলত এই বিভাগসমূহৰ বিষয়ে বিস্তাৰিতভাৱে আলোচনা কৰা হ'ল—

(1) ঋতুকালীন উৎসৱ অনুষ্ঠান: বছৰৰ বিভিন্ন ঋতু বা বিভিন্ন সময়ত পৌনঃপুনিকভাৱে অনুষ্ঠিত হোৱা উৎসৱ-অনুষ্ঠানক সাধাৰণতে ঋতুকালীন উৎসৱ বুলি কোৱা হয়। প্ৰধানকৈ দৰং জিলাত উদ্‌যাপন কৰা তিনিটা ঋতুকালীন উৎসৱ হৈছে - দেউল, মথেনী, পাচেতী উৎসৱ আদি এই ঋতুকালীন উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ অন্তৰ্গত।

(ক) দেউল উৎসৱ: অভিধানৰ মতে দেউল শব্দৰ অৰ্থ হৈছে - দ'ল, দেৱালয় বা বিগ্ৰহ থকা স্থল। এই দেউল উৎসৱ ব'হাগ মাহত সমগ্ৰ দৰং জিলাত অনুষ্ঠিত কৰা হয়। শিয়ালী বৈষ্ণৱ মহন্ত সম্প্ৰদায়ৰ কাহিনী শীৰ্ষক শৰৎচন্দ্ৰ নাথৰ ৰচিত গ্ৰন্থৰ জৰিয়তে বৰ্মদেৱ বিপ্ৰক এই দ'ল উৎসৱৰ প্ৰতিষ্ঠাতা আৰু বৰদৌলগুৰিৰ 'ব'ৰদ'ল' সৰ্বপ্ৰথম দ'ল উৎসৱ বুলি জনা যায়।

ব'হাগ মাহৰ প্ৰতিটো দিনতে দৰঙৰ ভিন ভিন স্থানত দেউল উৎসৱ পালন কৰা হয়।

(খ) মথেনী উৎসৱ: মঙ্গলদৈ চহৰৰ পৰা ১৮ কি:মি: দক্ষিণ-পশ্চিম দিশে অৱস্থিত দেৱানন্দ সত্ৰত কাতিবিহুৰ দিনা অনুষ্ঠিত উৎসৱটো মথেনী উৎসৱ নামেৰে জনা যায়।

শালিখেতিৰ অন্তত আৰু ৰবি খেতিৰ আৰম্ভণী মথেনী উৎসৱ অনুষ্ঠিত হয়। মথেনী উৎসৱৰ দিনাই হৈছে অসমীয়াৰ বাপতিসাহোন কাতিবিহু। কাতি বিহুত শস্যৰ মঙ্গল কামনাৰ অৰ্থে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয়। মথেনী উৎসৱত দধি-মথন আৰু সাগৰ মন্থনৰ দৃশ্য প্ৰদৰ্শন কৰা হয়। দেৱতা আৰু অসুৰৰ সাগৰ মন্থনৰ লগত সাদৃশ্য থকা সংস্কৃতিকেই এই উৎসৱত পৰিলক্ষিত কৰা দেখা যায়। এই উৎসৱৰ এটা বিশেষত্ব এই যে, সেই দিনা মথেনীমেলাৰ সোঁমাজত এটা বেউ মাছি তাৰ সোঁমাজত এটা খুঁটা পোতা হয় আৰু তাতে ৰচি মেকুৰাই এফালে এটা দল দেৱতা আৰু আনফালে এটা অসুৰ হৈ টনা-টানি কৰে।

(গ) পাচেতি উৎসৱ: পাচেতি বা পচতি উৎসৱ দৰং জিলাত পাচেতি ৰূপে পৰিচিত। পাচেতি শব্দটো সংস্কৃত পঞ্চশব্দৰ পৰা উদ্ভৱ হৈছে। মঙ্গলদৈ চহৰৰ পৰা ১৮ কি:মি: পশ্চিমে অৱস্থিত দিপীলাৰ ওচৰৰ মেৰৌ নামে ঠাইত কোঁচ ৰজা নৰনাৰায়ণৰ ৰাজত্ব কালত গোবিন্দ আতৈয়ে সত্ৰখন প্ৰতিষ্ঠা কৰে। ইয়াতেই ভাদ আৰু আহিন মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনা প্ৰতিজৰে পৰা বৰ্তমানলৈকে পাচেতি উৎসৱ উদযাপিত হৈ আহিছে। ভাদ মাহ পাৰ হোৱাতেই শেষৰটো দিনত উক্ত উৎসৱ উদ্‌যাপনৰ বাবে লোৱা হৈছিল।

যিহেতু ঋতুকালীন উৎসৱসমূহ ঋতু অনুযায়ী উদ্‌যাপন কৰা পৰিলক্ষিত হয় হ'। লগতে অন্যান্য উৎসৱ যেনে অন্নপ্ৰাসন, নামকৰণ, চূড়াকৰণ, তোলনী বিয়া, মৃতকৰ দাহ, শ্ৰাদ্ধৰ উপোৱিত ন-খোৱা, গুহুলোৱা, হাল উঠা, নৱমীয়া সভা আদি কৃষিভিত্তিক সংস্কাৰমূলক অনুষ্ঠানসমূহো উদযাপন কৰা দেখা

যায়। যিহেতু সমগ্ৰ দৰং জিলাত হিন্দু, মুছলমান লোকসকলৰ উপৰিও বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লোক যেনে বড়ো, ৰাভা, গাৰো, হাজং, চুতীয়া আদি বিভিন্ন জনজাতিৰ লোকে বসবাস কৰে সেয়েহে তেওঁলোকৰ জনগোষ্ঠীয় উদযাপন কৰা দেখা যায়।

বহাগৰ এক তাৰিখে পালন হোৱা বৰদ'ল হৈছে দৰঙৰ প্ৰথমটো দে'ল উৎসৱ। বৰদ'লৰ দিনা গোসাঁইমূৰ্তি দ'লৰ ভিতৰত মাংগলিক প্ৰথাৰে প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ পিছত পুনৰ গোসাঁই মূৰ্তি মূৰত লৈ সদল বলে মূৰ্তিটো পোৱা স্থান অৰ্থাৎ 'সোৱৰি কৰা' পথাৰলৈ আহে। সেই স্থানতো অনুৰূপ ধৰণে ভেটি সাজি থাপনাৰ তলত হোম যজ্ঞৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। তাৰ পিছতো মূৰ্তিটো মূৰত লৈ দলটো হৰিধ্বনিৰে ব'ৰদললৈ উভতে। কিন্তু বাটতে ঘোঁৰাবান্ধাত উক্ত দলটোক ৰোধিবলৈ ৰাজপথত মিয়াকে তিনিডাল বাঁহ বান্ধি মানুহ উঠে। যাৰফলত অত্যধিক মানুহৰ ভৰত বাঁহকেইডাল মুলকি ভাঙি পৰে, অৰ্থাৎ বাধা ভাঙে, ইয়াকে 'গড় ভঙা' উৎসৱ বুলিও কোৱা হয়। এইসময়ছোৱাতেই তেওঁ মূৰ্তিটো সমাই আন এটা ভেটিত থয় আৰু সকলোৱে হৰিধ্বনি কৰি থাকে।

গড়ভঙা উৎসৱৰ সময়ত যিটো বিষ্ণুৰ মূৰ্তিটো ৰাখিছিলো, পিছলৈ ৰাইজৰ প্ৰচেষ্টাত ঘোঁৰাবান্ধাৰ দ'লৰ আৰম্ভণি হয়।

উল্লেখিত অনুষ্ঠানসমূহৰ উপৰিও বহু-আচাৰ-অনুষ্ঠান দৰঙী জনসাধাৰণৰ সংস্কৃতিত সোমাই আছে। যি উৎসৱ-অনুষ্ঠান অসমীয়া জাতিৰ সাংস্কৃতিক যাত্ৰাৰ বাবাতো অব্যাহত ৰূপত অৱদান আগবঢ়াই আহিছে।

~ প্ৰেৰনা দেৱী ~
~ পঞ্চম ষান্মাসিক ~

দৰঙৰ ব'হাগী দেউল উৎসৱৰ তালিকা

১ ব'হাগ : বৰদৌল (বৰদৌলগুৰি), বগাচন্দন, লোহোৰা, সুৰাদেও, ৰাজঘাট।
২ ব'হাগ : বামুনৰ দেউল (বলদেৱপাৰা), বুঢ়াগোঁসাইৰ দেউল, মাহৰিপাৰা।
৩ ব'হাগ : মাটিকুচি, কমামাৰা, মালিগোসানী, পাতিদৰং, বুঢ়াগোসাই, শিৱলিং (ৰতনপুৰ)
৪ ব'হাগ : মৰিকলৰ দেউল, বাগৰিবাৰী, সৰু খেকেৰাবাৰী, বাঙালবেছা (পেনিপোটা), মঠ।
৫ ব'হাগ : শালপাৰা, মথাঝাৰ, বাঘৰবাৰী, দমৰাপোতা, উপাহুপাৰ (বেৰাটৰ দেউল)।
৬ ব'হাগ : খোলাৰ কিলুঙাডা, মুদৈবড়ী।
৭ ব'হাগ : মাৰেই মুঁৰেৰি, ৰৰাণী, আমচকলি, ঢেঁকাবাৰী, ৰাজঘাট খোপৰ তল।
৮ ব'হাগ : বামুণপাৰা, মাউৰা, পলাহগড়, অম্বেৰবাৰ দেউল (ছিপাঝাৰ)।
৯ ব'হাগ : সান্ধিবৰাৰ দেউল, গৰুমুৰি, দেওমৰনৈ (শিয়ালা বৈষ্ণৱ)।
১০ ব'হাগ : ৰইনাপীতৰ দেউল (হাজৰিকাপাৰা) ডুনী (শ্ৰী শ্ৰী পাৰিজাত মন্দিৰ)
বুঢ়ীনগৰ, আতিমাবাৰী (চতুৰ্জা পুখুৰীৰ দেউল), দেওমৰনৈ, সৰু তিওলা।
১১ ব'হাগ : বুঢ়ীনগৰ, আউলাচৌকা (আউলাৰ দেউল) হাউলী-মোহনপুৰ (বালিৰ দেউল), মঙ্গলদৈ বেগাগুম, শালমাছ উঠা।
২২ ব'হাগ : ঘোঁৰাবন্ধা, কটাহী।
২৩ ব'হাগ : ঘোঁৰাবন্ধা, ডুনী, পাতিদৰং চ'ক।
১৪ ব'হাগ : দলংঘাট, ছিপাঝাৰ (গোছ বিয়াৰ দেউল), খড়িচৌকা,
নিজছিপাঝাৰ, ধনমুদ্ৰাৰ দেউল, লোকাই (কামাখ্যাৰ দেউল), ঢেকাগড়।
১৫ ব'হাগ : মোনাপুৰ, বৰখেকেৰাবাৰী, লোহোৰা, মাউৰা গোঁসাইৰ, বালিপাৰা।
১৬ ব'হাগ : কবিপুৰী, কটাহী, খ'লাপাম, বালিপাৰা।
১৭ ব'হাগ : বামুনপাৰা (বিৰাৰ দেউল), লোহোৰা গুঝাপাৰাৰ দেউল, কৈকণৰা
১৮ ব'হাগ : চিৰমোৰা (নমলৰ দেউল), গোৰালঝাৰ, কুবেৰীঝাৰ।
১৯ ব'হাগ : ৰাজঘাট, শৈলালপাৰা, সূৰ্যঝাড়ি, বৰচলা।
২০ ব'হাগ : ৰাজঘাট, পকাদলি, ঘোৰাঁশালৰ দেউল।
২১ ব'হাগ : দৌলাপাৰা, বামুণপাৰা, ন-মাটি, বাঁহজানী (বান্দৰৰ দেউল) ঢেকীপাৰা
২২ ব'হাগ : বাঁহজানী (বান্দৰৰ দেউল), বিশ্বসত্ৰ।
২৩ ব'হাগ : ঢুকীয়াবাৰী (আঁহতৰ তল), ঢেঁকাবাৰী (আবাজানি)
২৪ ব'হাগ : চপাই চ'ক (পোৰাশালি), কেঁহেৰা, ৰাজঘাট।
২৫ ব'হাগ : নায়কপাৰা।
২৬ ব'হাগ : দৌলাপাৰ (বেপুৰ দেউল), মাহৰিপাৰা, বোকেৰাঝাৰ, ধোপাৰতল।
২৭ ব'হাগ : নায়কপাৰা (কেশচৰ দেউল), মেধিপাৰা, ঝাকুৱাপাৰা
২৮ ব'হাগ : নিজ ছিপাঝাৰ (হলধৰৰ দেউল) শীতলাবড়ী।
২৯ ব'হাগ : ঢেকাগড় (পশ্চিমপাৰ), ৰামহৰি।
৩০ ব'হাগ : ব্যাসপাৰা (সূৰ্যৰ দেউল)
৩১ ব'হাগ : ব্যাস পাৰা, নদীয়াপাৰা (কলৰাখাকৰা), মঙ্গলদৈ (শিৱমন্দিৰ),
জনাৰাম চ'ক (শিলৰ মূৰ্তি বুঢ়াগোঁসাই)।

~ ছায়া বনিয়া
তৃতীয় ষাণ্মাসিক ~

Darrang's Contribution To Assam's Literature, Music and Drama

Assam is a state enriched with natural and Scenic beauty. It is also a treasury of diverse culture over the course of time, many great figures were born on this beautiful land contributing immensely to the world of literature, music and drama. Some evergreen names among them are Srimanta Sankardev, Lakshminath Bezbaruah, Hiren Bhattacharya Mamoni Raisom Goswami, Bhupen Hazarika, Jyoti prasad Agarwala, the creator of the first Assamese film "Jaymoti".

This beautiful land includes the historic Darrang District, the land of ojapali and Deodhani, that connect with divine energy as well as the melodius Siya Geet and Nangeli. It is the place where Seu Sapori Naam has emereged for the time known for its rich folk heritage like Khuliya Bhawriya, Sera Dhek and Deul utsav. It is lying on the fertile plains nourished by the mighty Brahmaputra.

Worthmentioning Samaridra Narayan Dev emerged as a pioneering figure in Assamese cinema and theatre. His works were based on socially concious, storytelling and visual art. Dev took birth on 13 october 1940 in Hauli Mohanpure, Mangaldai. His directorial debut Aranya (1971) earned the National Film Award for Best featurefilm in Assamese, spotligthing wildlife conservation and Assam's one horned rhinoceros. His other works are Putola Ghar (1976) Sunar Horin, Bir chilarai (2013) etc. Dev died on 26 January 2025 but through his legacy he remained immortal forever in the heart of the People and in the Assamese cinema and Theatre.

Hemanta Dutta was born on 24 September 1941 was a Legendary assamese dramatist, actor, director and lyricist. In his prolific carrier, he wrote more than 100 plays and composed over 500 songs. Dutta was a revolutionary personality of Assamese moblie theatre, famed for his bold adaptation of Titanic in 1998, staged the Kohinoor Theatre. He was awarded with Assam's second highest civilian honor "The Assam Sourav" in 2025. This legend left the people in grief On 11 August 2025 but his works will alway remain alive in the hearts of people.

Darrang was also gifted with Tafajjud Ali a celebrated poet, lyricist and dramlist of Assamese literature and culture. His first composed song was at the age of eight. He penned songs and lent his voice in the iconic films like putola Ghar, Aai Mur Jonome Jonome. His prominent drames were Bakhantir Biya, Sobir Manuh etc. He was founding secretary of Asom Natya Sanmilan and awarded with the prestigious Bishnu Rabha Award in 1995. Along with these, Idrish Ali was also a noted dramatist and cultural activist from Darrang, Assam. He was a veteran writer, lyricist, poet, literary pensioner, and retired college teacher from Mangaldai, Assam, Born in 1941 in Singimari, Sipajhar, Ali was approved as a lyrist by Akashvani Guwahati in 1965 and has held key positions such as former vice president of Asom Sahitya sabha and Asom Kobi Samaj, and former president of Darrang Zila Sahitya Sabha.

The sons of Darrang have left a lasting mark on Assam's literature, music and drama world through their creative vision and cultural dedication.

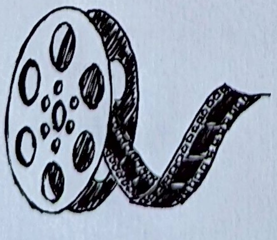

~ Nibir Sahariah
5th Semester ~

দৰঙৰ লোক খেল-ধেমালি : এক আলোকপাত

আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱে ঢুকি নোপোৱা লোকসমাজত প্ৰাচীনকালৰে পৰা প্ৰচলিত খেল ধেমালিসমূহেই লোক খেল-ধেমালি। লোক খেল-ধেমালি লোক জীৱনৰ অংগ।

গ্ৰাম্য জীৱনৰ আত্মা বুলিব পাৰি। উঠি অহা এনেবোৰ খেল-ধেমালিৰ আধুনিক খেলসমূহৰ দৰে লিখিত আৰু নিৰ্দিষ্ট ধৰা-বন্ধা নীতি-নিয়ম নাই। খেলে শাৰীৰিক আৰু মানসিক উৎকৰ্ষ দুয়োটাতে পাৰিপাৰ্শ্বিক সাধন কৰাৰ লগতে খেলুৱৈ তথা দৰ্শকসকলৰ মাজত ঐক্য-সংহতি আৰু ভাতৃত্ববোধ গঢ়ি তোলে।

ইয়াত আলোচনা কৰিবলৈ লোৱা লোক খেল ধেমালি সমূহ যদিও 'দৰঙৰ' বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে প্ৰকৃততে অসমৰ প্ৰায়বোৰ অঞ্চলতেই এই খেল-ধেমালি সমূহৰ প্ৰচলন আছিল আৰু কিছুসংখ্যক এতিয়াও আছে। অৱশ্যে ঠাই, অঞ্চল অনুসাৰে খেলসমূহৰ নামাকৰণ আৰু খেল পদ্ধতিৰ সামান্য পাৰ্থক্য আছে। আনকি দৰঙতে স্থানভেদে ইয়াৰ পাৰ্থক্য লক্ষ্য কৰা যায়।

তলত খেল-ধেমালিসমূহৰ এটোকাট সামান্য আভাস দিবলৈ চেষ্টা কৰা হ'ল :

(১) ইচেনি বিচেনি বা গুদু গুদু খেল :

দুই বা ততোধিক ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ঘূৰণীয়াকৈ বহি মাটিত হাত বিলাক উবুৰিয়াই মেলায় লয়। সেই সময়ত এজনে এখন হাত ঘূৰি থাকি এফালৰ পৰা আটাইকেইখন হাতৰ পিঠিত লেকুৰাই লেদেৰে গাই যায় —

ইচেনি বিচেনি মিৰা দৈ,
মিৰা এখন পাৰি থৈ,
বোপৰ তলত খুজনী,

মিৰা পাৰে আগ্ৰনি
মিৰা পাৰে টিআ পাৰে
পৰও ৰজাই ধান কাটে,
জল পাত, বেল পাত
ৰজাই কাটে টিৰি হাত।

এনেকৈ গাই যাওঁতে প্ৰতিবাৰতে শেষৰ শব্দটো যিখন হাতত শেষ হয় সেইখন হাত উঠাই দিব। শেষত এখন হাত ৰ'বগৈ। যিজনৰ হাত ৰ'বগৈ তেওঁৱেই বাজি খায়। এইদৰে পুনৰ খেল চলিব। কোনো কোনো ঠাইত আকৌ যিজনৰ হাত শেষলৈ ৰয় তাক চোৰ বুলি ধৰি বাকীবোৰে চোঁচৰাই শাস্তি দিয়ে।

(২) অলৌওটি খেল :

এজনে হাত দুখন পিছলৈ নি ইজনে নেদেখাকৈ এখন হাতত এটা ওটি মুঠি মাৰি ধৰিব আৰু আনখন ওটি নাথাকিলেও মুঠি মাৰি ধৰি দুখন হাত সন্মুখৰ পিনে আনিব। ইজনে কোনখন হাতত ওটি আছে কৈ দিব লাগে। ইজনে তিজনৰ মুঠি কেইটা চুই এনেদৰে গাব —

অলৌওটি টলৌ ওটি
কচুপাতৰ লাই
যেই হাতে ওটি আছে
সেই হাতে নাই।

কথাখিনি যিটো মুঠিতে শেষ হয় সেই মুঠিটো মেলি দেখুওৱাব। যদি ওটিটো আছে, মুঠি থকাজনে বাজি খাব আৰু সি ওটি বিচৰা কাম কৰিব আৰু ইজনে ওটি লুকাব। এই খেলক 'ওটি লুকোৱা খেল' বুলিও কোৱা হয়।

(৩) লাচ খেল :

এই খেল দুই বা ততোধিক ল'ৰা-ছোৱালীয়ে খেলিব পাৰে। পাঁচটা গুটিৰে লাচ খেলা হয়। গুটি লাচ মাৰি ওপৰলৈ মাৰি পঠিওৱা আৰু তলত গুটি পাতা গুটি ধৰা পদ্ধতি অনুসাৰে ইয়াক 'চকুখেলা', 'এটি দুটি খেলা' আৰু 'পকোৱা খেলা' এই তিনি প্ৰকাৰত ভাগ কৰিব পাৰি।

(৪) কড়ি খেল :

কড়ি এবিধ সামগ্ৰীয়া এবং আমুদ জাতীয় খেল। কড়িখেল আজিকালি এবং ল'ৰা-ছোৱালীয়ে খেলোৱা 'জুৱা' এবিধ খেল। তাসখন আৰু খেলা পদ্ধতিও জুৱা খেলাৰ দৰেই। তাসখন মাটিত আঁকি দি দুজন, তিনিজন নাইবা চাৰিজনে এইখেল খেলিব পাৰে।

(৫) টেপ খেল :

টেপ খেল সৰু ডাঙৰ আটাইয়ে খেলিব পাৰে। সমান খেলুৱৈৰ দুটা দলৰ মাজত এই খেল হয়। এখন গামোচা বা তেনে জাতীয় কাপোৰ কৌশলেৰে মেৰিয়াই মাদুলীৰ আকৃতিৰ সজোৱা হয়। বাৰি দলিয়াবলৈ সহজে কাপোৰ খনৰ আগ এটা ভাঁজিয়াই ৰখা হয়। টেপ খেল খনৰ প্ৰকাৰ দুবিধ : (ক) ধৰা টেপ আৰু (খ) চুৱা টেপ।

উল্লেখিত খেল-ধেমালিসমূহৰ উপৰিও আৰু অনেক লোক খেল-ধেমালি যেনে — টাং গুটি খেল, পানী লৰংৰা খেল, গৰুকেৰ ঘাঁহ আদি। বৰ্তমান সময়ত বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ বিকাশৰ ফলত আবিষ্কাৰ হোৱা কিছুমান যন্ত্ৰই মানুহৰ মাজৰ পৰা এই খেল-ধেমালিসমূহৰ প্ৰতি ৰুচি লোপ কৰি পেলাইছে। খেল-ধেমালি মানুহৰ শাৰীৰিক, মানসিক, বৌদ্ধিক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। গতিকে, মানৱজীৱনৰ বাবে খেল-ধেমালিৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম।

~নিবেদিতা ডেকা, পঞ্চম ষাণ্মাসিক~
~গায়ত্রী বৰুৱা, পঞ্চম ষাণ্মাসিক~

গঠনমূলক দৃষ্টিভংগীত 'মঙলদৈৰ বুৰঞ্জী'

দৰং জিলাৰ প্ৰতিষ্ঠা তথা মঙলদৈ বুৰঞ্জী অসমৰ ইতিহাসৰ এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ কন্যা মঙ্গলাদেৱীৰ নাম মতে এই ঠাইৰ নাম মঙ্গলদৈ হয় বুলি বুৰঞ্জীয়ে প্ৰমাণ দিয়ে। মঙ্গলাদেৱীৰ জন্মৰ পূৰ্বে এই মঙ্গলদৈৰ আৰু তাৰ পূব-পশ্চিম, উত্তৰ দক্ষিণৰ কিছু মহকুমা ঠাইৰ সমষ্টিক অতীজত দৰং ৰাজ্য বুলিছিল। প্ৰাচীন দৰং ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত মঙ্গলদৈ বৰ্তমান আওহতীয়া আৰু পিছপৰা ঠাই। এই ঠাইৰ অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ আৰু কলা-সংস্কৃতি চৰ্চাৰ বিষয়ে অসম বাসী প্ৰায় অবিদিত। দীনেশ্বৰ শৰ্মাৰ দ্বাৰা ৰচিত এই "মঙ্গলদৈৰ বুৰঞ্জী" পুথিখনিয়ে অনুসন্ধিৎসু সকলৰ ইচ্ছা ইন্ধন যোগাবলৈ সক্ষম হোৱা বুলি মই ভাবো।

মঠ মন্দিৰৰ ক্ষেত্ৰত মঙ্গলদৈ আৰু ইয়াৰ ওচৰ-পাজৰৰ ঠাই সমূহত যথেষ্ট পৰিমাণে প্ৰভাৱ দেখা যায়। অতীজৰ দৰং ৰাজ্য মন ভোটৰ পাহাৰৰ নামনিত থকা সমতল ভূমি। বৌদ্ধ যুগত এই সমতল ক্ষেত্ৰ দৰং ৰাজ্য কেন্দ্ৰ কৰি উত্তৰে ভোট আৰু পূৰ্বে ব্ৰহ্ম-শ্যাম দেশ পৰ্যন্ত বৌদ্ধ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ হৈছিল। হয়গ্ৰীৱ মাধৱ মন্দিৰ, মাহামুণী মন্দিৰ আদি নামে তাৰেই সাক্ষী মন্দিৰত পৰিণত দিয়ে। কালত যেতিয়া বৌদ্ধ ধৰ্ম লোক পোৱাৰ উপক্ৰম হৈছিল, তেতিয়া সেই মন্দিৰৰ বিলাকৰ বহুতো হিন্দু ভূপতি সকলে এক হিন্দু দেৱ-দেৱী মন্দিৰত পৰিণত কৰে। আজিকালি এই স্থান বিলাকত দেৱী পূজা আৰু বিষ্ণু পূজা কৰে। কুকুৰাকটা দেৱালয়খন মঙ্গলদৈ মহকুমা টংলা খৈৰাবাৰী ৰেল লাইনৰ ওচৰত অৱস্থিত। ইয়াৰ উপৰি বিচুমান ঠাই আৰু গাওঁৰ নামে মঙ্গলদৈৰ উজনি নগৰতে যে সতী বেউলাৰ জন্মস্থান আছিল, মঙ্গলদৈৰ উজনি নগৰৰ পৰাই যে সতী বেউলাক চম্পানিলৈ চান্দ সদাগৰৰ পুত্ৰ লখিন্দাৰলৈ বিয়া কৰাই নিছিল, তাৰ প্ৰমাণ দিয়ে।

যেতিয়া পুৰণি অসম ৰাজ্যত পূবে আহোম আৰু পশ্চিমে কোচ, এই দুটা শক্তিয়ে ৰাজ্য শাসন কৰিছিল, তেতিয়া মঙ্গলদৈত বহুতো সৰু-বৰ ভূঞাই একোএকো খণ্ড ঠাইত ৰাজ্য শাসন কৰিছিল, কোনো প্ৰবল পৰাক্ৰমী একছত্ৰী ৰজা নাছিল। দৰং একছত্ৰী শাসনৰ তলত নথকাৰ কাৰণে দৰং ৰাজ্য একেবাৰে তলতীয়া কৰি লʼবৰ কাৰণে কোচ ৰজা আৰু আহোম ৰজাই অকাৰ্বিকাৰ চেষ্টা কৰিছিল। কোচ ৰজা নৰনাৰায়ণ ৰাজত্ব কালৰ পিছৰ পৰাহে দৰং তথা মঙ্গলদৈৰ শাসনকাৰ্য একছত্ৰী শাসনৰ তললৈ আহে।

ইং ১৯২১ চনৰ পৰা ১৯৪২ চনলৈ ভাৰতৰ স্বাধীনতা লাভৰ কাৰণে যেতিয়াই যি আন্দোলন হৈছিল, মঙ্গলদৈৰ লোকে তাত সম্পূৰ্ণ সহযোগ কৰি দেশবাসীৰ ওচৰত ধন্যবাদৰ পাত্ৰ হৈছিল। ইং ১৯৪৬ চনত পাকিস্তানী পাঞ্জাসকলে যেতিয়া 'লৰাকে লৈছো পাকিস্তান, মাৰকে লেঙ্গে পাকিস্তান' আন্দোলন আৰম্ভ কৰিছিল, তেতিয়া মঙ্গলদৈবাসী লোকসকলে পাকিস্তানী সকলৰ ষড়যন্ত্ৰমূলক এই আন্দোলন দমাবলৈ যি অদ্ভুতপূৰ্ব সংগঠনৰ আদৰ্শ দেশবাসীক দেখুৱাইছিল, সি গৌৰৱান্বিত আৰু আদৰ্শনীয় আছিল। সেই সময়ৰ অসমৰ নেতাসকলে মঙ্গলদৈবাসীৰ সংগঠনৰ কাৰ্যৰ ভূৰি ভূৰি প্ৰশংসা কৰিছিল। মঙ্গলদৈবাসীৰ ঐকান্তিক যত্নত, সংগঠনৰ দৃঢ়তাত অহিংস হিচাপেই অতি কমসময়ৰ ভিতৰতে এই ষড়যন্ত্ৰমূলক আন্দোলন মষিমূৰ হৈছিল।

বৰবৰী নামে ঠাইত "মঙলদৈ ৰক্ষা শিবিৰ" প্ৰতিষ্ঠা কৰি, দৰং ৰাজাৰ শান্তি সেনা শিক্ষা দি মঙ্গলদৈৰ শান্তি ৰক্ষাৰ কাৰণে উপযুক্ত কৰিছিল ।

মঙ্গলদৈ তথা পুৰণি দৰং ৰাজ্যত জন্মলাভ কৰা বহুতো উচ্চ আৰু বহল মনৰ কবি সকলে উপযুক্ত শান্তিপ্ৰিয় স্থান আৰু চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰ বিচাৰি মঙ্গলদৈৰ পৰা আন ঠাইলৈ গুচি গৈছিল । তেওঁলোকে আন ঠাইলৈ গৈ পৃষ্ঠপোষক শ্ৰেষ্ঠ ৰজাসকলৰ অনুগ্ৰহত মাতৃভাষাৰ চৰ্চা কৰি দেশ আৰু সমাজৰ হিত চিন্তা কৰিছিল । প্ৰাক্-শংকৰী যুগৰ কবি হৰিবৰ বিপ্ৰ সেইসকলৰ অন্যতম ।

দৰঙত ৰজাসকলৰ ৰাজত্বকালত চিত্ৰকলাৰো যথেষ্ট চৰ্চা চলিছিল । সেই সময়ত সাঁচিপাতত যিবোৰ পুথি লিখিছিল তাৰ বহুতো পুথিত উল্লিখিত বিষয়ৰ সুন্দৰ চিত্ৰ অংকিত আছে । দৰঙী ৰজাৰ বংশধৰসকলৰ ঘৰত থকা দৰং-ৰাজবংশাৱলীত তেনে চিত্ৰ কিছুমান আছে । শ শ বছৰৰ পূৰ্বে অংকিত চিত্ৰ আজিও পৰিস্কাৰ হৈ আছে । ভাবৰি কুছিৰ মহন্তৰ ঘৰত 'কুমৰ হৰণ' নামে পুথিত চিত্ৰলেখা - উষা - অনিৰুদ্ধ আদিৰ কাৰ্য - কলাপৰ চিত্ৰ সেই পুথিত সন্নিৱেশিত আছে ।

দীনেশ্বৰ শৰ্মা দেৱৰ দ্বাৰা ৰচিত "মঙ্গলদৈৰ বুৰঞ্জী" গ্ৰন্থখনত দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠা শংকৰীযুগৰ কবি আৰু সাহিত্য মঠ-মন্দিৰ তথা মঙ্গলদৈত প্ৰতিষ্ঠিত সত্ৰ সমূহ (মাৰৱা সত্ৰ, কুঁৱৰীদিহিং সত্ৰ, দামোদৰীয়া সত্ৰ আদি প্ৰধান), সংস্কৃতি আৰু কলা বিদ্যাৰ অনুশীলন বিশদভাৱে অধ্যয়ন কৰা হয় । এই গ্ৰন্থখন মঙ্গলদৈৰ বুৰঞ্জী তথা দৰং ইতিহাসৰ বিষয়ে জনাৰ বাবে এখন উৎকৃষ্ট গ্ৰন্থ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি ।

~ কৃষ্ণাক্ষী বড়া
পঞ্চম ষাণ্মাসিক ~

পাঠকৰ দৃষ্টিত দীনেশ্বৰ চহৰীয়াদেৱৰ
'দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণ'

অসমৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায় হ'ল দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠা। দিনেশ্বৰ চহৰীয়াৰ "দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণ" গ্ৰন্থখনত ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণৰ জীৱন সংগ্ৰাম, ৰাজনৈতিক কৌশল, সাংস্কৃতিক ভূমিকাৰ লগতে কোচ ৰাজবংশৰ ভেটি স্থাপন কৰা ৰজাৰ বীৰত্বপূৰ্ণ ভূমিকা বিস্তাৰিত ভাৱে আলোচনা কৰা হৈছে। ইয়াৰ ফলত পাঠকে ১৬শ - ১৭শ শতিকা পৰ্যন্ত অসমৰ কোচ ৰাজনৈতিক পৰিৱেশৰ সমগ্ৰ পটভূমি বুজিব পাৰে।

এই পটভূমিতেই ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণ উদিত হয়। তেওঁ দৰং ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰি সমাজ সংগঠন, গীত-পূজা প্ৰথা, ৰাজসভা ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাপনা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰে। আহোম - মোগল সংঘাত, কোচ ৰাজবংশৰ আভ্যন্তৰীণ দ্বন্দ্ব, শংকৰদেৱীয় ভক্তি আন্দোলনৰ বিস্তাৰ, অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ স্বৰ্ণযুগৰ বিকাশ আদি এই গ্ৰন্থখনত বিস্তৃত আলোচনাৰ বিষয়।

দৰং ৰাজ্যৰ ইতিহাসত কোচ ৰাজবংশৰ ঘটনাৱলী বিশেষ প্ৰাসংগিক। বিশ্বসিংহই স্থাপন কৰা এই কোচ ৰাজবংশ নৰনাৰায়ণ আৰু সেনাপতি চিলাৰায়ৰ সময়ত শক্তিশালী ৰূপ লয়। বিশ্বসিংহ ৰজা হৈ ভাৰতীয় আৰ্য আৰু অনাৰ্য মংগোলীয় জনগোষ্ঠীসমূহৰ ধৰ্ম আৰু সংস্কৃতিৰ মিলনৰ যি সপোন দেখিছিল, সেই সপোনৰ বাস্তৱ ৰূপ দিছিল পুত্ৰ নৰনাৰায়ণ - চিলাৰায়ে এখন শক্তিশালী শান্তিৰ ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে। কিন্তু পৰৱৰ্তী সময়ত ৰাজবংশৰ ভিতৰৰ দ্বন্দ্ব আৰু মোগলসকলৰ আক্ৰমণৰ ফলত ৰাজ্যখন অস্থিৰ হৈ পৰে। এই সংকটত আহোমসকলে কোচ ৰাজ-বংশৰ ৰাজপুত্ৰ বলি নাৰায়ণক দৰং অঞ্চলত সংস্থাপিত কৰে। পিছত তেওঁ 'ধৰ্মনাৰায়ণ' নামেৰে স্বাধীন শাসকৰূপে পৰিচিত হয়।

অসমৰ ইতিহাসত আহোম স্বৰ্গদেউ প্ৰতাপ সিংহ আৰু কোচ বংশীয় চিলাৰায় নাতি বলিনাৰায়ণৰ (পিছত ধৰ্মনাৰায়ণ নামে খ্যাত) সাক্ষাৎ এক বিশেষ ঘটনা। এই গ্ৰন্থখনৰ প্ৰথম অধ্যায়ত পোৱা যায় প্ৰতাপ সিংহৰ সন্মুখত বলিনাৰায়ণৰ শান্ত-সৌম্য স্বভাৱ দেখি ৰজাই 'ধৰ্ম ধৰ্ম' বুলি উচ্চাৰণ কৰাৰ পৰাই তেওঁ ধৰ্মনাৰায়ণ নামেৰে পৰিচিত হয়। তেওঁ অৰ্থাৎ ধৰ্মনাৰায়ণেই দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাতা।

অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাসত দেখা যায় যে, সুদূৰ অতীততে আৰ্য-অনাৰ্য মিলনৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হৈছিল। বশিষ্ঠ, অত্ৰি আদি মুনিয়ে বৈদিক ধৰ্ম-সংস্কৃতিৰ পাতনি ইয়াত পাতিছিল। কামাখ্যা তান্ত্ৰিক ধৰ্মৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে খ্যাতি লাভ কৰে। পৌৰাণিক যুগত বাণাসুৰ - ঊষা - অনিৰুদ্ধৰ আখ্যান বা হৰি - হৰৰ মিলনকো আৰ্য - অনাৰ্য সংমিশ্ৰণৰ প্ৰতীক বুলি ধৰা যায়। কালক্ৰমত বৈদিক ধৰ্মৰ দুৰ্বলতাৰ বাবে জৈন - বৌদ্ধ ধৰ্মৰ উত্থান ঘটিল যদিও অসমত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে ভক্তি আন্দোলনৰ জৰিয়তে জাতি - ধৰ্ম - বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে এক সাৰ্বজনীন সমাজ গঢ়ি তুলিলে আৰু অসমীয়াৰ জাতিসত্তাক দৃঢ় ভিত্তি প্ৰদান কৰিলে।

এই "দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণ" গ্ৰন্থত ইয়াৰোপৰি বংশ পৰিচয়, বিশ্বসিংহৰ ধৰ্মৰ পথ মেদি, ব্যতিক্ৰমী ৰজা নৰনাৰায়ণ - চিলাৰায়, অসমীয়া সাহিত্যৰ স্বৰ্ণ যুগকে ধৰি অসম নামৰ আঁতি-গুৰি আৰু নৰনাৰায়ণ - চিলাৰায়, পৰীক্ষিত নাৰায়ণ, ধৰ্মনাৰায়ণৰ জীৱনৰ বিভিন্ন দিশসমূহ তথা দৰং জিলাৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ প্ৰভাৱ আৰু দৰঙৰ বিভিন্ন সাংস্কৃতিক পৰিক্ৰমা তথা সাহিত্য - সংস্কৃতি ধৰ্মৰ চমু আভাস দিয়া হৈছে।

চিলাৰায়ক সমসাময়িক ইউৰোপৰ নেপোলিয়ন বা শিৱাজীৰ সৈতে তুলনা কৰা হয়, নৰনাৰায়ণৰ ৰাজসভা আছিল মহাপুৰুষ শংকৰদেৱে শোভিত এক অমূল্য আসন। বিশ্বসিংহ, নৰনাৰায়ণ, চিলাৰায়ৰ দৃষ্টিভংগী আৰু শক্তিয়ে পটভূমি প্ৰস্তুত কৰা, এওঁলোকৰ সপোন আৰু বুনিয়াদৰ ওপৰতেই জন্ম হৈছিল দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাতা ধৰ্মনাৰায়ণ। বিভিন্ন জনজাতিক একত্ৰিত কৰাৰ উদ্দেশ্যে তেওঁ শৈৱ - শাক্ত ধৰ্মীয় আচাৰ অনুষ্ঠানক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি ৰাজনৈতিক স্থিৰতা আৰু সামাজিক ঐক্য স্থাপন কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল। তাৰ উত্তৰসূৰী মহাৰাজ নৰনাৰায়ণ আৰু সেনাপতি চিলাৰায়ে কোচ সাম্ৰাজ্যক শক্তিশালী কৰি তোলাত বিশেষ অৱদান ৰাখিছিল। নৰনাৰায়ণৰ ৰাজসভা মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ উপস্থিতিত সমৃদ্ধ হৈছিল, যাৰ ফলত কোচ ৰাজ্যত আধ্যাত্মিক আৰু সাংস্কৃতিক জাগৰণ ঘটিছিল। আৰু আনফালে চিলাৰায়ৰ সামৰিক প্ৰতিভা আৰু নেতৃত্বই সাম্ৰাজ্যক বহিঃশক্তিৰ বিৰুদ্ধে অজেয় কৰি তুলিছিল। চিলাৰায়ৰ বীৰত্বৰ সৈতে তেওঁৰ সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ প্ৰতিও সমানেই প্ৰগাঢ় অনুৰাগ আছিল। নৰনাৰায়ণ - চিলাৰায়ৰ যুগত কোচ সাম্ৰাজ্য কেৱল ৰাজনৈতিক ক্ষমতাৰ ক্ষেত্ৰত নহয়, শিল্প - সাহিত্য, ধৰ্ম আৰু সংস্কৃতিতো এক উৎকৃষ্ট শিখৰ স্পৰ্শ কৰিছিল। কোচ ৰাজবংশৰ আন এজন ৰজা আছিল পৰীক্ষিত। তেওঁৰ সময়ত কোচ - আহোম ৰাজনৈতিক সম্পৰ্ক বিয়াৰ জৰিয়তে মজবুত হৈছিল। তেওঁৰ কন্যা মঙলদাহীক ১৬০৮ চনত আহোম ৰজা প্ৰতাপসিংহৰ সৈতে বিয়া দিয়া হৈছিল।

"দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণ" গ্ৰন্থখন অসমৰ ইতিহাসত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান। দিনেশ্বৰ চহৰীয়াদেৱে সু-সংগঠিতভাৱে কোচ সাম্ৰাজ্যৰ উত্থান-পতন, আহোম - মোগল কোচ ৰাজনৈতিক সম্পৰ্ক, লগতে দৰং ৰাজ্যৰ উদ্ভৱক ঐতিহাসিক তথ্যৰ ভিত্তিত বিশ্লেষণ কৰিছে। বিশ্বসিংহৰ দূৰদৰ্শী নেতৃত্ব, নৰনাৰায়ণ - চিলাৰায়ৰ সামৰিক আৰু সাংস্কৃতিক অৱদান, পৰীক্ষিত আৰু মঙলদাহীৰদ্বাৰা গঠিত ৰাজনৈতিক সেতু আৰু শেষত আহোমসকলৰ সহায়ত বলিনাৰায়ণ / ধৰ্মনাৰায়ণৰ সাৰ্বভৌম দৰং ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠা — এই সকলোবোৰক গ্ৰন্থখনে ইতিহাস সমালোচনামূলক দৃষ্টিৰে উপস্থাপন কৰিছে। এই গ্ৰন্থখনে কেৱল দৰং ৰাজ্যৰ ইতিহাসৰ সীমাত সীমাবদ্ধ নাথাকি অসমীয়া ঐতিহাসিক চিন্তাধাৰাৰ ক্ষেত্ৰত এক দিশ - নিৰ্দেশক ৰূপে পৰিগণিত হৈছে। এই গ্ৰন্থখনে অসমীয়া ইতিহাস - গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰত এক অমূল্য সংযোজন বুলি গণ্য কৰিব পাৰি।

~ ৰিম্পী ডেকা
৩য় ষাণ্মাষিক ~

'অৰণ্য': এটি পৰ্যবেক্ষণ

অৰণ্য হৈছে সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱ পৰিচালিত ১৯৭১ চনত মুক্তি পোৱা এখন ক'লা বগা অসমীয়া কথাছবি। ছবিৰ পৰিচালক হিচাপে আছিল সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱ, আৰু প্ৰযোজক আছিল সমৰেন্দ্ৰ দেৱৰ ইউনাইটেড প্ৰডাকচন। ছবিখন চেৰাং চিকাৰ আৰু অৰণ্য ধ্বংসযজ্ঞক বিষয়বস্তু আধাৰিত ৰচিত।

ছবিখনত অসমৰ বিভিন্ন স্বনামধন্য অভিনেতাই অভিনয় কৰিছিল। বিজু ফুকনদেৱে 'জয়ন্ত' চৰিত্ৰটোত অভিনয় কৰিছিল। তদুপৰি, বিদ্যাৰাও (কৃষ্ণা) চন্দ্ৰক ইইচুক (প্ৰতাপ), সুন্দ্যদাস, বীণা বাৰংৱীত, অৰুণা ৰয়, অখিল ভেকো, বিষ্ণু খাৰঘৰীয়া ইত্যাদি শিল্পীসকলে অভিনয় কৰিছিল।

ছবিখনৰ কাহিনীভাগ সংক্ষেপতে উল্লেখ কৰা হ'ল —

আদৰ্শবান ডেকা জয়ন্ত বৰুৱাই যথেষ্ট ৰেঞ্জাৰৰ চাকৰি পাই সংৰক্ষিত বনাঞ্চল এখনত যোগদান কৰিছিল। তাতেই জয়ন্তই চিনাকি হ'ল প্ৰতাপ দুৱৰাৰ সৈতে। প্ৰতাপে সেই অৰণ্যটোৰ কাঠৰ কাৰবাৰ কৰে যদিও অবৈধভাৱে কাঠৰ সৰবৰাহ কৰা আৰু পচুৰ সংগৰ চেৰাং চিকাৰৰ সৈতেও তেওঁ জড়িত। প্ৰতাপৰ অবৈধ ব্যৱসায়ত জয়ন্তে বাধা হৈ পৰিছিল। শেষত তেওঁক বিভিন্ন উপায়ে প্ৰলোভিত কৰিবলৈ প্ৰতাপে চেষ্টা চলালে যদিও তেওঁ নিজৰ আদৰ্শত অটল অটল হৈ থাকে। এদিন জয়ন্তৰ চিনাকি হ'ল বনৰ হাবিলদাৰ দত্তে সৰল নেপালী গাভৰু কৃষ্ণাৰ সৈতে সেই চিনাকী প্ৰেমলৈ ৰূপান্তৰ হ'ল। মাতৃহীনা কৃষ্ণা দেউতাক বাহাদুৰৰ সৈতে সেই অৰণ্যতে বাস কৰে।

বাহাদুৰ এজন নিপুণ চিকাৰী। যাৰ বন্দুকৰ লক্ষ্য অব্যৰ্থ আৰু প্ৰতাপৰ গড়ৰ মহংগৰ অবৈধ চিকাৰীৰ ভিতে জড়িত। বহু দুখীয়া-দৰিদ্ৰ নাৰীক ধনৰ বলত ভোগ কৰা প্ৰতাপৰ কৃষ্ণতাৰ প্ৰতি দুৰ্বলতা অপৰিসীম। কিন্তু তাই প্ৰতাপক অলপো আমল নিদিয়ে।

জয়ন্তক হাত কৰাৰ সকলো চেষ্টা ব্যৰ্থ হোৱাত প্ৰতাপে তেওঁক হত্যা কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰিলে। এই কামৰ বাবে বাহাদুৰক উচ্চ মজুৰিৰে ৰাজি কৰালে। সাওতালৰ হুদুৰাই সহ উপযোগী মিছা সম্ভেদ দি জয়ন্তক অৰণ্যৰ ভিতৰলৈ লৈ যোৱা হয়। ইফালে দেউতাক নথকাৰ সুযোগ লৈ প্ৰতাপে কৃষ্ণতাক বলাৎকাৰৰ চেষ্টা চলালে তাই নিজকে বচাই ৰাখিব খুজি দৌৰ মাৰিলে প্ৰতাপো পিছে পিছে খেদি গ'ল। কৃষ্ণতাৰ চিঞৰ শুনি বাহাদুৰক কাষত পালেহি। জয়ন্তক হত্যা কৰিবলৈ অনা গুলি লৈ বাহাদুৰ দৌৰি আহিল আৰু জীয়েকৰ সৰ্বনাশ কৰিবলৈ খোজা সেই প্ৰতাপক গুলিয়াই মাৰিলে।

অৰণ্য ছবিৰ সংগীত পৰিচালনাৰ বাবে আছিল প্ৰখ্যাত বাংলা চলচ্চিত্ৰৰ সংগীত পৰিচালক সুধীন দাস গুপ্ত। চলচ্চিত্ৰখনত সৰ্বমুঠ চাৰিটা সংগীত আছিল। এই গীতসমূহ ৰচনা কৰিছিল কেশৱ মহন্তদেৱে। এই গীতসমূহত কণ্ঠদান কৰিছিল ক্ৰমে মান্না দে, দ্বীপেন বৰুৱা, জ্যোতিলেখা মুখাৰ্জী, সুজাতা মুখাৰ্জী আৰু আৰতি মুখাৰ্জী।

অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জগতৰ বাবে এক ভিন্নতাৰ অৱদান যে অনন্য সেই কথা স্পষ্ট সুঁৱৰাই দিয়ে এই চলচ্চিত্ৰখনে। এই ছবিখনে ১৯তম ৰাষ্ট্ৰীয় চলচ্চিত্ৰ উৎসৱত অসমীয়া ভাষাৰ শ্ৰেষ্ঠ ছবি হিচাপে ১৯৭১ চনত 'ৰজত কমল বঁটা' লাভ কৰে।

—কাবেৰী ডেকা

পঞ্চম ষাণ্মাসিক—

সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱৰ 'পুতলা ঘৰ' পৰম্পৰা আৰু পৰিৱৰ্তনৰ কাহিনী

'পুতলা ঘৰ' ১৯৭৬ চনত মুক্তিপ্ৰাপ্ত এখন অসমীয়া ক'লাৰণা চলচ্চিত্ৰ, যিখনৰ পৰিচালনা, চিত্ৰনাট্য আৰু কাহিনীৰ দায়িত্বত আছিল সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱ, মঙ্গলদৈৰ ইউনাইটেড প্ৰডাকচনৰ দ্বাৰা আয়োজিত এই ছবিখনে ১৯৭৬ চনৰ ২৪ তম ৰাষ্ট্ৰীয় চলচ্চিত্ৰ মহোৎসৱত অসমীয়া ভাষাৰ শ্ৰেষ্ঠ ছবিৰ ৰজত কমল বঁটা লাভ কৰিছিল। পুতলা ঘৰ ছবিখনে অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জগতত এক বিশেষ স্থান দখল কৰিছে। এই সমালোচনাত ছবিখনৰ কাহিনী, শৈল্পিক দিশ, সামাজিক প্ৰাসংগিকতা, সংগীত, অভিনয় আৰু পৰিচালনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হয়।

'পুতলা ঘৰ' চলচ্চিত্ৰখনৰ চিত্ৰনাট্য আৰু কাহিনীভাগ সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱে নিজে ৰচনা কৰিছিল। এই চলচ্চিত্ৰখনৰ প্ৰযোজক আছিল ইউনাইটেড প্ৰডাকচনে। চিত্ৰগ্ৰহণৰ দায়িত্বত আছিল পিণ্টু দাস গুপ্ত। পুতলা ঘৰ চলচ্চিত্ৰখনৰ সম্পাদনা কৰিছিল গোবিন্দ চেটাৰ্জী আৰু এই ছবিখনৰ সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল তফজ্জুল আলিয়ে। এই ছবিখনৰ প্ৰযোজনা কোম্পানী আছিল জ্যোতি চিত্ৰবন। মঙ্গলদৈৰ নিবাসী মৌজাদাৰ বিষ্ণু শৰ্মাৰ বাসগৃহত এই ছবিখনৰ চিত্ৰগ্ৰহণ কৰা হৈছিল। এই ছবিখনৰ পৰিবেশক আছিল পিপলচ ফিল্মচ আৰু শব্দগ্ৰহণ কৰিছিল পীযুষ কান্তি ৰায়। ভবেন ডেকা আৰু হেমন্ত দত্ত নামৰ দুজন ব্যক্তিয়ে এই ছবিখনৰ শিল্প নিৰ্দেশনা কৰিছিল। পুতলা ঘৰ ছবিখনত নৃত্যৰ দায়িত্বত আছিল নবীন বৰা আৰু ৰূপসজ্জা কৰিছিল বংশী দাসে। এই ছবিখনত অভিনয়ৰ দায়িত্বত থকা ব্যক্তিসকল হ'ল তচদ্দুক ইউচুফ (মৌজাদাৰ), মুকুল (কমল), কাশ্মিৰী শইকীয়া (ৰেউলৰ), নিবেদিতা (ৰীণা) এইসকলৰ উপৰিও আন কেইগৰাকীমান ব্যক্তি হ'ল অৰুণা দত্ত, বিপ্লৱ ৰয়, আবদুল্লা মাহমুদ, আশুতোষ চৌধুৰী, হবিবৰ ৰহমান, অতুল দাস, নিবেদিতা চহৰীয়া ৰীণা শইকীয়া। কণ্ঠদানৰ দায়িত্বত থকা ব্যক্তিসকল হ'ল অনিমা চৌধুৰী, নিৰ্মলা মিশ্ৰ আৰু দ্বিপেন বৰুৱা।

চলচ্চিত্ৰখনিৰ কিছুমান অন্তৰ্ভুক্ত গীত হ'ল : লুকাভাকু খেলোঁ আহা ঐলিহিৰি বনতে, লৰি লৰি ফুৰোঁ আহা মেৰালি চাপৰিতে, চোৰা চোৰা কথা কোৱা, নূপুৰে মাতে ৰুণজুন নূপুৰে মাতে ইত্যাদি।

'পুতলা ঘৰ' এখন প্ৰেম ত্ৰিভুজৰ কাহিনীৰ ওপৰত নিৰ্মিত চলচ্চিত্ৰ, য'ত কিশোৰ কিশোৰীৰ প্ৰেম, বিচ্ছেদ আৰু ত্যাগৰ আবেগক কেন্দ্ৰ কৰি কাহিনী আগবাঢ়ে। ছবিখনৰ মূল চৰিত্ৰসমূহৰ ভিতৰত আছে মৌজাদাৰ, কমল আৰু বেউলা। কাহিনীটো অসমৰ গ্ৰাম্য পটভূমিত স্থাপিত, য'ত মৌজাদাৰ আৰু বেউলাৰ মাজত এক গভীৰ প্ৰেমৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠে। কিন্তু সামাজিক পৰিস্থিতি আৰু পৰিয়ালৰ চাপৰ বাবে তেওঁলোকৰ প্ৰেম বিচ্ছেদৰ সন্মুখীন হয়। কমলৰ চৰিত্ৰই এক ত্ৰিভুজত জটিলতা যোগ কৰে, যিয়ে প্ৰেমৰ বিশুদ্ধতা আৰু সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ মাজৰ সংঘাতক উজ্জ্বল কৰি তোলে। কাহিনীয়ে অসমৰ গ্ৰাম্য সমাজৰ পৰম্পৰা পৰিয়ালৰ সম্পৰ্ক আৰু যুৱক-যুৱতীৰ মানসিক সংঘাতক সূক্ষ্মভাৱে চিত্ৰিত কৰিছে। বিশেষকৈ বিবাহৰ দৃশ্যসমূহত অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পৰম্পৰাগত উপাদানসমূহ যেনে পাঁখনি, গীত, নৃত্যই কাহিনীক জীৱন্ত কৰি তুলিছে। প্ৰেমৰ সৌন্দৰ্যৰ লগতে ইয়াৰ জটিলতাকো সুন্দৰভাৱে উপস্থাপন কৰিছে। যিয়ে দৰ্শকৰ মনত এক গভীৰ ছাপ পেলায়।

সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণদেৱৰ পৰিচালনা ছবিখনৰ অন্যতম শক্তি। তেওঁৰ চিত্ৰনাট্য আৰু পৰিচালনাৰ দ্বাৰা কাহিনীৰ আবেগিক গভীৰতা আৰু সামাজিক প্ৰাসংগিকতা ফুটি উঠিছে। তেওঁৰ অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱনৰ সূক্ষ্ম দিশসমূহক কাহিনীৰ সৈতে মিলাই দৰ্শকৰ সন্মুখত উপস্থাপন কৰিছে। পৰিচালক হিচাপে তেওঁৰ দূৰদৰ্শিতা আৰু শৈল্পিক দক্ষতাই ছবিখনক এক কালজয়ী ৰূপ দিছে।

১৯৭০ৰ দশকৰ অসমীয়া সমাজৰ সাংস্কৃতিক আৰু সামাজিক পৰিৱেশ এই ছবিত স্পষ্টভাৱে ধৰা পৰিছে। পুতলা ঘৰ অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ ইতিহাসত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান দখল কৰে। ইয়াৰ কাহিনীৰ সৰলতা, শৈল্পিক উৎকৰ্ষ আৰু সাংস্কৃতিক গভীৰতাই ছবিখনক দৰ্শকৰ মাজত জনপ্ৰিয় কৰি তুলিছে।

অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জগতত 'পুতলা ঘৰ' এক মাইলৰ খুটি। ইয়াৰ কাহিনীৰ লগতে, সংগীত, অভিনয় আৰু পৰিচালনাৰ সমন্বয়ে ছবিখনক এক কালজয়ী ৰূপ দিছে। অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱনৰ 'সৌন্দৰ্য' আৰু সামাজিক জটিলতাৰ চিত্ৰৰণ জৰিয়তে ছবিখনে দৰ্শকৰ মনত এক বিশেষ স্থান সৃষ্টি কৰিছে। ৰাষ্ট্ৰীয় বঁটা লাভ কৰা এই ছবিখনে অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ শৈল্পিক সম্ভাৱনাক প্ৰমাণ কৰে।

~ জয়শ্ৰী গোস্বামী
তৃতীয় ষাণ্মাসিক ~

দেৱতাৰ ৰঙ্গভূমি

মোহনপুৰতে ধৰ্ম নাৰায়ণ
ললে শাসনৰ ভাৰ
দেৱতাৰ ৰঙ্গ ভূমি
উদুলি মুদুলি
চেনেহৰ বৈছে ধাৰ ।

পূবে পাহাৰে পশ্চিমে বৰনৈ
উত্তৰে ভূটানে দেশ
দক্ষিণ পাৰতে ব্ৰহ্মপুত্ৰ চাপৰি
শস্যৰে ভৰিছে দেশ ।

ধনাই ভবানন্দ বগৰিতাৰে চন্দ্ৰ
হেমন্তই ৰচিলে গীত
ত্যাগৰ বাণীৰে উজলি উঠিল
শ্বহীদ মোজাম্মিল ।

কিৰাকাটা, কুৰুৱা, কুঁৱৰী মাদিয়া
আৰু যে, ধনপুৰ ধাম
পুষ্কৰিনীৰ দেশ বুলি
দৰাঙে লৈছে নাম ।

উজায়ে আহিছে গোবিন্দ আতৈয়ে
মাজৰতে বান্ধিলে ভেটি
মটাপুৰক ৰাখি নামকে ধৰিলে
হৰিৰ নামেই পৰম গতি ।

এন্তাৰছন আহিছে ৰেমছন আহিছে
গঙ্গা ধাইজে বৰ্টকুৰি ধাই
পথৰুঘাটতে জীৱন তেজিলে
ঘোমহ, চাগি বাডিয়াই ॥

~ মৃগাংক ডেকা
প্ৰথম ষাণ্মাসিক ~

দেশ - দৰঙ্গ

অতীতত দৰং জিলাৰ দৰঙ্গ ৰাজ,
এইখনেই অসমৰ ভিতৰত অন্যতম ঠাঁচ।
এষ্ট্ৰো এচিয়াটিক, দ্ৰাবিড়ীয়, মঙ্গলীয়,
আৰ্য গোষ্ঠীয়ে কৰে বসবাস।
ইয়াতেই বিচাৰি পাওঁ মানবীয়তাৰ আভাস।

ভূঞাসকলে মধ্যযুগত কৰিছিল শাসন।
ভূঞাৰ শাসন ওৰ পেলাই হ'ল
কোচৰাজবংশৰ আসন।
কোঁচৰজা বিশ্বসিংহৰ বৰপুত্ৰ নৰনাৰায়ণ,
বিশ্বসিংহৰ মৃত্যুৰ পিছতেই যেয়েত হ'ল ৰাজন

বৃটিছ শাসনত হৈছিল পথৰুঘাটৰ ৰণ,
অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ বিহীন খেতিয়কৰ ওপৰত গুলীৰ নিৰ্যাতন
ধান, সৰিয়হ পাট, শাক-পাচলি আৰু তামোল পাণ
অন্যান্য খেতিৰ বাবে দৰঙে প্ৰধান।

পশুপালন দৰঙৰ অন্যতম বৃত্তি,
কোনো গুণে কম নহয়
বয়ন শিল্প আৰু কলাকৃষ্টি
ঢুলীয়া, খুলীয়া, ওজাপালি, বিয়াগীত
আৰু আজতেই বিহুনাচ আমাৰ বিশেষত্ব।

দৰঙত প্ৰসিদ্ধ ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান,
ভাস্কেশ্বৰ, ৰুদ্ৰেশ্বৰ, চলপুৰৰ অৱস্থান।
দেৱানন্দ, মাৰৈ, গুতলা, মটৰা সত্ৰ,
গণেশ কুঁৱৰী অৰ্দ্ধনাৰীশ্বৰ, দেৱালখণ্ড।
আৰু যে কত মন্দিৰ আছে দৰঙত
ভগৱানৰ স্থান থাকে সদায় ভক্তৰ হৃদয়ত

~ শিল্পী শিখা শিৰুম
তৃতীয় ষান্মাসিক ~

দৌৰঙ্গ

ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰত উজ্বলাইছে এক নাম,
দৰঙৰ মাটিত আমাৰ বৰ্লপুৰ শিৱ ধাম
কেঁচামাটিৰ সুবাসত নবিয়পে সোণোৱালী সপোন
সংস্কৃতিৰে দীপ্তিময় আমাৰ জীৱন দাপোন।

দৰং আমাৰ মৰমৰ গাঁথা
ইতিহাসেৰে গঢ়া আমাৰ কথা
মাঙলদৈৰ ৰাঙৰে মেলিছে সুৰতি
লোকগীত, টিয়াগীত উৰুৱাই ধ্বনি।

কুৰুৱাই কৈছে অতীতৰ কথা
পথৰুঘাটৰ কৃষকৰ তেজেবোৱা বীৰত্বৰ ব্যথা
লক্ষীমপুৰ পুখুৰীৰ তীৰে কাকলিৰ ধ্বনি
ভাওৰীয়া, ওজাপালিৰ সুবাসে জুৰায় জীৱন বৈতৰণী।

নাম - কীৰ্তনত শোভে বৈষ্ণৱৰ প্ৰেমৰ ধাৰা
চলিছিল কোচবংশৰ ৰাজত্বৰ মাটি আমৰা
সেউজীয়া বন, বীৰৰ কাহিনী, সংস্কৃতিৰ গৌৰৱ
দৰঙৰ প্ৰতিটো ধূলিত আছে অনন্ত সৌৰভ।

~ চুমন নাথ
প্ৰথম ষান্মাষিক~

মই দৰঙী

লুইতৰ উত্তৰ পাৰত তোৰ স্থিতি
হাজাৰ বাৰ চিঞৰিম মই দৰঙী বুলি,
ইতিহাসে গধকা পথৰুঘাট
দি যাব যুগে যুগে গৌৰৱৰ মাত,
শত জন কৃষকৰ তই শ্বহীদ ভূমি
আকৌ বুকু ফুলাই কওঁ মই দৰঙী বুলি॥
ঢুলীয়া ভাওৰীয়া, ঢেপা ঢুলীয়া,
ওজাপালি - দেওধনী, বিয়াগীত - টিয়াগীত,
আদিয়ে কয় যে তোৰ সংস্কৃতি চহকী বুলি,
হাজাৰ বাৰ চিঞৰিম মই দৰঙী বুলি॥

~ নয়ন জ্যোতি বড়ো
পঞ্চম ষান্মাষিক~

মহাবিদ্যালয় সংগীতটিৰ স্ৰষ্টা প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ সৈতে অন্তৰংগ আলাপ

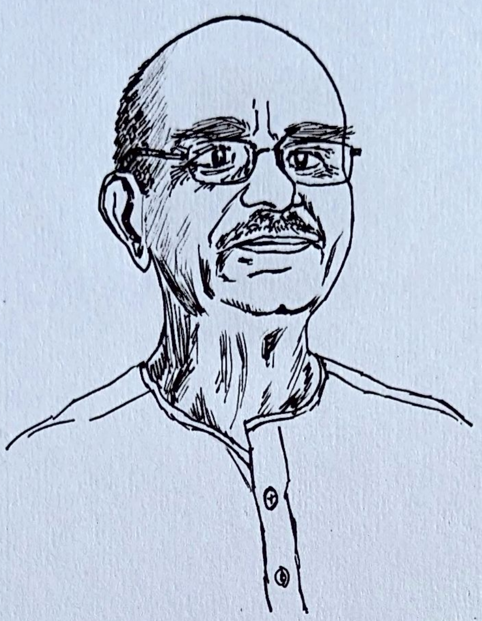

১৯৪৯ চনত জন্ম লাভ কৰা চৌধুৰীদেৱ একেধাৰে সাহিত্যিক, সংগীতকাৰ, নাট্য-কাৰ ইত্যাদি। তেখেতে মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ মহাবিদ্যালয় সংগীতটি ৰচনা কৰিছিল। তেখেতৰ এটি সাক্ষাৎকাৰ সম্পাদিত ৰূপত পৰোক্ষ উক্তিৰে এই আলোচনীখনত প্ৰকাশ কৰা হ'ল।

প্ৰশ্ন: নমস্কাৰ, আপোনাৰ শৈশৱকাল আৰু সেই সময়ৰ মঙলদৈৰ বিষয়ে আমাক অলপ জনাবনেকি?

উত্তৰ: যৌথ পৰিয়ালত জন্ম গ্ৰহণ কৰা প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ পৰিয়ালত খুড়াক-খুড়ীয়েকৰ লগতে সৰ্বমুঠ ১১ জন ল'ৰা-ছোৱালী আছিল। গাভিয়াপাৰা প্ৰাথমিক বিদ্যালয় (বিনোৱা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়)ত 'ক' আৰু 'খ' শ্ৰেণী পঢ়ি তেওঁ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ পৰা সম্পূৰ্ণ এল. পি. পৰ্যন্ত শিক্ষা মঙলদৈ টাউন বালক বুনিয়াদী বিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰাপ্ত কৰে। সেই সময়ত এই অঞ্চলৰ জনবসতি অতি পাতল আছিল। গাভিয়াপাৰাৰ পৰা লাচিত নগৰ চ'কলৈকে সেই অঞ্চলটোত মাত্ৰ ১৪ ঘৰ মানুহ আছিল। তেওঁলোকে বিদ্যালয়লৈ যাওঁতে তেওঁলোকৰ অগ্ৰজ-অনুজ সকলো দলবদ্ধ হৈ গৈছিল। দোকান-বজাৰৰ সংখ্যাও যথেষ্ট কম আছিল। সেই সময়ত মঙলদৈ টাউনৰ (নগৰৰ) সীমা বৰ্তমানৰ ঢাকেশ্বৰী বস্ত্ৰালয়ৰ পৰা মছজিদ চ'কলৈকে আছিল। বৰ্তমানৰ টি. চি. ৰ'ড তেতিয়া কাছাৰী পথাৰ নামে জনাজাত আছিল, কাৰণ সেই সময়ত এই ঠাই মাত্ৰ এখন ক্ষেত্ৰ বা পথাৰ হৈ আছিল। সেই সময়ত টাউন এল. পিৰ প্ৰধান শিক্ষক আছিল কেশৱ হাজৰিকা। এই সময়তে তেওঁ সাংস্কৃতিক পদত অধিষ্ঠিত হৈ তেওঁৰ এই

যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে।

প্ৰশ্ন: আকাশবাণীয়ে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা গীতিকাৰ সকলৰ ভিতৰত আপুনিও অন্যতম। গীত সৃষ্টিৰ প্ৰতি আপোনাৰ অনুৰাগ আৰু আকাশবাণীৰ স্বীকৃত গীতিকাৰ হোৱাৰ আঁৰৰ কাহিনী জনাবচোন?

উত্তৰ: সংগীতৰ প্ৰতি বিশেষ ৰাপ থকা প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ গান ১৯৭৫ চনত ৰেডিঅ'ত অনুষ্ঠিত হোৱা "সুৰ বাণী" অনুষ্ঠানত দুই- ভজন গা-বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল যদিও তেতিয়ালৈকে তেওঁ গীতিকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰাপ্ত হোৱা নাছিল। ১৯৭৯ চনত ৰেডিঅ'লৈ ৯৫০টা গান চাই-মেলি তেওঁক গীতিকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছিল।

প্ৰশ্ন: মঙলদৈৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ, লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী-ৰ প্ৰাক্তন সম্পাদক হিচাপে একিবা স্মৃতি আছে যদি জনাবচোন!

উত্তৰ: পূৰ্বতে মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ পিছফালে ৫০ বিঘা মাটি এনেই পৰি আছিল। সেই সময়ৰ অধ্যক্ষ গোস্বামী ছাৰে ছাত্ৰাৱস্থাত থকা প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ খেতি-বাতিত ৰাপ থকা দেখি সেই মাটি-খিনি ব্যৱহাৰযোগ্য কৰাৰ বাবে তেওঁক দায়িত্ব দিছিল, তেওঁ তেওঁৰ দায়িত্ব সুকলমে পালন কৰিছিল। এইয়া আছিল ১৯৭১ চনৰ কথা। তেওঁৰ বাহিৰেও আন মহাবিদ্যালয়ৰ পিয়ন, অধ্যাপক আদিৰ লগতো তে-ওঁৰ ভাল সম্বন্ধ আছিল। ১৯৬৭-৭৭ চনলৈকে তেখেতে 'সুন্দৰম' আলোচনীৰ সম্পাদনা কৰিছিল।

প্ৰশ্ন: আপুনি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ গীতটোৰ জন্মদাতা হিচাপে গীতটোৰ সৃষ্টিৰ আঁৰৰ কাহিনীৰ বিষয়ে আপোনাৰ পৰা আমি জানিবলৈ ইচ্ছুক।

উত্তৰ: ১৯৭৬ চনত মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী আছিল। ৰূপালী জয়ন্তীৰ আগে আগে অধ্যক্ষ মহোদয়ে Union body ৰ incharge Professor মিতেশ্বৰ কোঁচৰ জৰিয়তে চৌধুৰী দেৱক এটা গান লিখিব দিছিল। অসমীয়া আৰু সংস্কৃত বিভাগৰ অধ্যাপকৰ লগতে প্ৰাক্তন ছাত্ৰৰ ভিতৰত তেওঁক এই দায়িত্ব দিয়া হৈছিল। বিদ্যুৎ চক্ৰৱৰ্তীৰ ভতৰত নৱম শ্ৰেণীৰ পৰা গানৰ শিক্ষা লোৱা চৌধুৰীদেৱে সেই সময়ত ইউনাইটেড ক্লাবত সংগীত চৰ্চা কৰিছিল। এনে সময়তে ৰাতি তেওঁৰ মনলৈ অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ কথাটো আহিল আৰু কাগজ কলম তেওঁৰ লগত নথকাৰ বাবে চিন্তান্বিত পৰিল। এনে সময়তে "মহা জীৱনৰ মহাসাধনাৰ" শব্দকেইটা তেওঁৰ মনলৈ আহিলত তাত পৰি থকা টুকুৰা কাগজ আৰু পেঞ্চিল এডাল সেই সংগীত চৰ্চা কৰা ক্লাবতে পাই ৫ মিনিটৰ ভিতৰত গানটো লিখা সম্পূৰ্ণ কৰিলে। সেই সময়ত তেওঁ-ৰ এনেকুৱা অনুভৱ হ'ল যে কোনোবাই তেওঁক কথাবোৰ কৈ গৈ আছে আৰু তেওঁ মাথোঁ লিখি গৈ আছে। পিছদিনাখন অধ্যক্ষ মহোদয়ক তেওঁ গানটো দেখুৱালে। অধ্যক্ষ মহোদয়ে বাকী দুগৰাকী অধ্যাপকৰ তুলনাত তেওঁৰ গানটো বাছি ল'লে পালে। তেওঁৰ বন্ধু আনন্দ নাৰায়ণে গীতটো সুৰ কৰিলে। এনেকৈয়ে সৃষ্টি হ'ল "মহাজীৱনৰ মহাসাধনাৰ" শীৰ্ষক মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ গীতটি।

প্ৰশ্ন: ৭০-৮০ দশকত মঙলদৈৰ সংগীত নাটক চৰ্চাৰ সোণালী পৰিৱেশত আপোনাৰো বৰঙণি আছে। সেই সময় আৰু আজিৰ সময়ৰ মাজত কিবা পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰে নেকি?

উত্তৰ: সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱ, হেমন্ত দত্ত এওঁলোক আছিল ৬০-ৰ দশকত অসমীয়া নাটৰ ক্ষেত্ৰত মঙলদৈৰ বিখ্যাত ব্যক্তি। ইয়াৰ পিছত বড়োভূমি আন্দোলনৰ আৰম্ভ হোৱাৰ বাবে ধীৰে ধীৰে ক্ৰমাগতে এই সাংস্কৃতিক যাত্ৰাটো ব্যাহত হোৱাৰ ফলত তথা পৰিসৰৰ কমি আহিব ধৰিলে। বৰ্তমানৰ সময়ত মঙলদৈতে নাট্যমন্দিৰ, জিলা প্ৰেক্ষাগৃহ আদি সুবিধা থকা সত্ত্বেও নাটকৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষভাৱে সক্ষম হ'ব পৰা নাই। প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱ নাটকৰ সংগীত পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষভাৱে আগবঢ়া আছিল যদিও তেওঁ

অভিনয় কৰা নাছিল। অৱশ্যে বৰ্তমান সময়তো সংগীত-নাটকৰ গুৰুত্ব আছে।

প্ৰশ্ন: আমি মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়, ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী। আপোনাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ এই বিভাগটোৰ সৈতে কিবা ঘনিষ্ঠতা আছিল নেকি?

উত্তৰ: প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱৰ মঙলদৈ মহাবিদ্যালয়ৰ ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগৰ লগত বিশেষ ঘনিষ্ঠতা নাছিল যদিও সেই সময়ৰ এইটো বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপকৰ লগত তেওঁৰ ভাল সম্পৰ্ক আছিল। ইয়াৰ উপৰি ভূগোল তেওঁৰ প্ৰিয় বিষয়। তেওঁ আছিল দৰ্শন বিভাগৰ ছাত্ৰ।

প্ৰশ্ন: বৰ্তমান আপুনি কিবা সৃষ্টিশীল কাৰ্যত জড়িত হৈ আছে নেকি? আমাক জনাবচোন।

উত্তৰ: হয়। মাজতে এই কামৰ পৰা বিৰত আছিল যদিও পুনৰ লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। গীতৰ উপৰিও অসমীয়া গীতি সাহিত্যৰ ওপৰত অধ্যয়ন কৰিছে। অসমীয়া সাহিত্যৰ আৰম্ভণী হ'ল গীতি-সাহিত্য। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ বহুকেইটা গল্প, প্ৰবন্ধ লিখিছে তথা নমন ইতিমধ্যে কিতাপ প্ৰকাশ কৰিছে।

প্ৰশ্ন: বৰ্তমান নৱ প্ৰজন্মৰ বিষয়ে আপোনাৰ ধাৰণা কেনে ধৰণৰ? তেওঁলোকৰ প্ৰতি আপোনাৰ কিবা দিহা-পৰামৰ্শ আছে নেকি?

উত্তৰ: নৱ প্ৰজন্মৰ প্ৰতি চৌধুৰীদেৱৰ ধাৰণা আশাপ্ৰদ যদিও তেওঁৰ মতে বৰ্তমানৰ ল'ৰা-ছোৱালী কিতাপতকৈ বেছি মোবাইলটোকহে উচ্চস্থান দিয়া দেখা গৈছে। বৰ্তমান অসমীয়া সাহিত্যৰ পাঠক-পাঠিকাৰ সংখ্যা খুব দ্ৰুত লগাকৈ কমি গৈছে সেইটো জাতিটোৰ কাৰণে ভাল লক্ষণ নহয়।

প্ৰশ্ন: আপোনাৰ পৰিয়ালটো মৌজাদাৰৰ পৰিয়াল হৈছেকে এই পৰিয়ালৰ ইতিহাস সামৰি তথা আপোনাৰো বৰ্ণিল জীৱনকলৈ এমন আত্মজীৱনী প্ৰকাশ কৰিবলৈ আমি অনুৰোধ জনালো। এই বিষয়ে কিবা চিন্তা কৰিছেনে?

উত্তৰ: ইয়াৰ উত্তৰত প্ৰভাত নাৰায়ণ চৌধুৰীদেৱে আমাক ধন্যবাদ জনাই কয় যে, তেওঁৰ আত্মজীৱনীৰ ওপৰত গুৰুত্ব থকাক লৈ সন্দেহ থাকিও তেওঁ জীৱনত কি পালে, কি হেৰুৱালে—এইবিলাক সৰবি খাৰি তেওঁ এমন আত্মজীৱনী লিখি আছে। শেষ হোৱা-নোহোৱাক লৈ চিন্তা নকৰি তেওঁ কেৱল [illegible] আত্মজীৱনী লিখি গৈ আছে।

* প্ৰশ্ন প্ৰস্তুত কৰ্তা : ড° পবিত্ৰ কুমাৰ নাথ (অধ্যাপক, ভূগোল বিজ্ঞান বিভাগ)

* সাক্ষাৎকাৰ গ্ৰহণ : কৃশান জ্যোতি শৰ্মা

দৃশ্যগ্ৰহণ/কাৰিকৰী সহযোগীবৃন্দ : নিবিড় চহৰীয়া
প্ৰাচুৰ্য্য কলিতা
দিব্য জ্যোতি নাথ

* বি: দ্ৰ: বিশেষ কাৰণবশতঃ উত্তৰসমূহ আমি পৰোক্ষ উক্তিৰে প্ৰদান কৰিছো। উপৰোক্ত কথোপকথনৰ প্ৰত্যক্ষ শ্ৰৱণ-দৰ্শনৰ বাবে কাষৰ স্কেনাৰখনত স্কেন কৰক।

~ ধন্যবাদ ~

Krishnakhi Borah
5th Semester

PUJA CHOUHAN 5th sem